

โจรสลัดจีนในท้องทะเลไทยในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18-19

พรณี บัวเล็ก

คำกล่าวนำ

การศึกษาเรื่องโจรสลัดจีนเป็นความพยายามทำความเข้าใจ และสะท้อนภาพที่เป็นจริงในวิถีชีวิตของชาวจีนอพยพ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเข้ามาเป็นแรงงานรับจ้าง การกล่าวถึงโจรสลัดอาจฟังดูไม่คุ้นหูสำหรับนักประวัติศาสตร์แรงงาน แต่แง่มุมนี้ก็ปรากฏอยู่ในเอกสารโบราณ เพียงแต่ยังไม่มีใครหยิบเอกสารเหล่านั้นมาศึกษาอย่างจริงจัง ในช่วงปลายคริสต์ที่ 18 ถึงคริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นระยะที่มีชาวจีนอพยพจำนวนมาก แต่ลักษณะของการอพยพยังเป็นการอพยพชั่วคราว ไม่คิดตั้งถิ่นฐานถาวร เมื่อสะสมเงินทองได้จำนวนมากก็จะกลับบ้านเกิด การที่ชาวจีนออกเดินทางมาในทะเลก็เพื่อเลี่ยงโชค หาโชคลาภจากทะเลดินแดนในทะเลใต้ ในสมัยราชวงศ์ชิงในระยะแรกห้ามชาวจีนเดินทางออกนอกประเทศเพราะกลัวว่าพวกต่อต้านจะทำการล่องลุ่มผู้คนและก่อกบฏ ผู้ที่ฝ่าฝืนข้อห้ามก็จะถูกประณามว่าเป็นผู้ทรยศต่อชาติและเป็นโจรสลัด ชาวจีนจำนวนมากที่ใช้ชีวิตอยู่ติดกับทะเลได้กลายเป็นโจรสลัดไป โจรสลัดเป็นกิจกรรมที่อยู่นอกภาคการผลิต การที่ชาวจีนอพยพและกลายเป็นโจรสลัดกันมากในระยะนี้มาจากปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกันหลายอย่าง คือชาวจีนมีความชำนาญในการเดินเรือ และในสมัยนั้นท้องทะเลก็ยังไม่มียานาจรัฐใดควบคุมได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้โจรสลัดยังเป็นอาชีพที่สามารถสร้างรายได้มากและง่าย ในช่วงที่ท้องทะเลปะปนไปด้วยพ่อค้า นักเดินทางที่จะแสวงหาผลประโยชน์จากการค้า และคนหัวโจกที่เรือแสวงหาโชคลาภที่ไม่สามารถเข้าสู่ภาคการผลิตได้เนื่องจากการผลิตยังไม่ขยายตัวมากพอที่จะรองรับคนอพยพจำนวนมากได้หมด โจรสลัดได้กลายเป็นทางเลือกทางหนึ่งของกุลีที่ตกงานทั้งหลายรวมทั้งผู้แสวงหาทรัพย์ที่ขาดจริยธรรม

โจรสลัดจีนเป็นชาวจีนอพยพอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้นำเอาระบบกงสีเทียบ ตี๋ สูย มาใช้ในการจัดความสัมพันธ์ในองค์กรจัดตั้ง ระบบนี้สามารถแยกได้ 2 ส่วนคือ ระบบกงสีและระบบเทียบ ตี๋ สูย ระบบกงสี มีรากฐานจากวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวจีนเรื่องความผูกพันกันแบบพี่น้อง ระบบกงสีได้ถูกปรับให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตใหม่ที่เข้ามาในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเน้นความสัมพันธ์แบบพี่น้อง ปกครองกันเอง มีความเป็นหุ้นส่วนในผลประโยชน์และกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ความรู้สึกร่วมกันดังที่กล่าวว่า "มีสุขร่วมเสพมีทุกข์ร่วมต้าน" คนในกงสีถูกปลูกฝังความรู้สึกนึกคิดว่าเท่าเทียมกันอย่างพี่น้อง โดยมีความผูกพันในกลุ่มแม่และภาษาเดียวกันเป็นพื้นฐาน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ (horizontal relationship) ภายในระบบกงสียังมีความสัมพันธ์ยังมีความสัมพันธ์อีกระบบหนึ่งคือระบบเทียบ ตี๋ สูย หรือตัวเฮี้ย ซึ่งต่อมาเรียกว่า อั้งยี่ ได้ซ้อนทับอยู่ ระบบนี้เน้นการปกครองแบบเป็นชั้นๆ โดยแบ่งเป็นตำแหน่งที่ใหญ่ (ตัวเฮี้ย) พี่รอง (ยี่เฮี้ย) และพี่สาม (ซาเฮี้ย) เป็นต้น ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในแนวตั้ง (vertical

relationship) ทั้งระบบกงสีและเทียน ตี้ ฮุย นั้นมักจะถูกเรียกรวมกันว่า กงสี เพราะว่างงสีเป็นฐานใหญ่ของความสัมพันธ์ ภายในกงสียังใช้ พิธีกรรม คำสวดสาบาน รวมทั้งฝันเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการให้สมาชิกยอมรับและใช้ชีวิตอยู่ในกงสีอย่างเหนียวแน่น

การจัดตั้งในระบบกงสีอั้งยี้โดยทั่วไปไม่ว่าใหญ่หรือเล็กจะมีตำแหน่งต่างดังนี้

1. หัวหน้าใหญ่ที่เรียกว่าตัวเฮีย แปลว่าพี่ใหญ่ เป็นผู้มีอำนาจสูงสุดดูแลรับผิดชอบองค์กรทั้งหมด
2. รองหัวหน้าหรือหัวหน้าสาขาที่เรียกว่า ยี่เฮีย แปลว่าพี่ชายที่สอง เป็นผู้มีอำนาจรองมาจากตัวเฮีย หากองค์กรนั้นเป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่มีสาขาย่อยกระจายไปตามท้องที่ต่างๆ ยี่เฮียก็จะมีฐานะเป็นหัวหน้าสาขา มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงานของสาขาเหล่านั้น แต่ละสาขาก็จะมีหัวหน้าอยู่หนึ่งคน ดังนั้นองค์กรที่มีสาขามากแห่งก็จะมียี่เฮียหลายคน
3. รองหัวหน้าสาขาเรียกว่า ซาเฮีย แปลว่าพี่ชายที่สาม มีอำนาจรองจากรองหัวหน้าสาขา ปฏิบัติงานแทนหัวหน้าสาขาตามที่ได้รับมอบหมายและช่วยบริหารงานต่างๆ
4. อาจารย์ที่เรียกว่า ซิงแซ(ซินแซ) มีหน้าที่ประกอบพิธีกรรมต่างๆและให้คำแนะนำสั่งสอนแก่พวกตัวเฮีย ยี่เฮีย และซาเฮีย
5. เจ้าหน้าที่กองระวังหน้า เรียกว่า ซิงหอง มีหน้าที่ช่วยซิงแซประกอบพิธีกรรมรับสมาชิกใหม่และทำหน้าที่เลขานุการ
6. ผู้นำพลเรียกว่า ตงกุน มีหน้าที่ถือธงอาญาสิทธิ์ พาบรรดาผู้สมัครเป็นสมาชิกขององค์กรเข้าไปหาซินแซในพิธีกรรมรับสมาชิกใหม่
7. ผู้ควบคุมกฎข้อบังคับที่เรียกว่าอั้งกุน มีหน้าที่ลงโทษสมาชิกที่กระทำผิดกฎหมาย ข้อบังคับขององค์กร คำว่า อั้งกุนแปลว่ากระบองแดงเป็นไม้ที่ใช้สำหรับเฆี่ยนผู้กระทำผิด
8. เจ้าหน้าที่ทั่วไปเรียก ฉะเฮีย แปลว่ารองเท้าหญ้า หรือรองเท้าฟาง ฉะเฮียนี้จะมีอยู่หลายคน ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงาน ธุรการ นายทะเบียน คนส่งข่าว เสมียน และปฏิบัติงานทั่วไปของสมาคม⁽¹⁾

สมาชิกของกงสีเทียน ตี้ ฮุย อาจมีมากหรือน้อยไปตามขนาดของกงสี การประชุมก็ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของเหตุการณ์ สมาชิกจะพบปะกันในงานพิธีต่างๆของกงสี ได้แก่ รับสมาชิกใหม่ และในงานเลี้ยงประจำปี หัวหน้าหรือตัวเฮียจะต้องมีความสามารถสูง ทำงานได้เก่งและมีฐานะทางเศรษฐกิจดี สมาชิกของกงสีแต่ละแห่งจะมีระเบียบวินัยมากในการรวมกลุ่ม และปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่วางไว้ สมาชิกจะมีความผูกพันแบบเครือญาติทำให้งานกงสีดำเนินไปด้วยดีและอยู่ต่อเนื่องเป็นเวลานาน กงสีที่เป็นสมาคมลับแต่ละแห่งจะมีกฎที่เป็นข้อบังคับหลักอยู่ 3 ประการคือ ประการที่หนึ่ง รักษาเรื่องราวและกิจกรรมต่างๆของสมาคมไว้เป็นความลับ ประการที่สอง ห้ามเปิดเผยให้ผู้ใดทราบแม้กระทั่งภรรยาและบุตร และประการที่สามเคารพใน

สิทธิกัน⁽²⁾ กงสีเทียน ตี๋ ฮุยของพวกโจรสลัดจัดอยู่ในประเภทสมาคมลับ เนื่องจากกิจกรรมที่ทำอยู่ล้วนไม่ถูกต้องทางกฎหมาย

ในบทความนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะกล่าวถึงโจรสลัดในท้องทะเลไทยในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ถึงสิ้นสุดคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยจะอธิบายให้เห็นถึงสภาพและวิถีชีวิตของโจรสลัดจีน สาเหตุของการอพยพของชาวจีนมาสู่การเป็นโจรสลัด ซึ่งสาเหตุมาจากทั้งปัญหาภายในสังคมจีนและปัญหาสังคมไทย รวมทั้งเกี่ยวข้องกับจักรวรรดินิยมจากตะวันตกที่กำลังเข้าคุกคามดินแดนต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โจรสลัดสามารถแผ่ขยายอิทธิพลในท้องทะเลได้อย่างไร รวมทั้งโจรสลัดจีนได้สร้างอุปสรรคอย่างไรบ้างต่อการขยายตัวของการค้าในภูมิภาคนี้ และไทยสามารถจัดอิทธิพลของโจรสลัดจีนออกจากท้องทะเลไทยได้สำเร็จอย่างไร ซึ่งรายละเอียดมีดังนี้

1 ชาวจีนอพยพกับวิถีชีวิตการเป็นโจรสลัดในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

โจรสลัดเป็นกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่ทรงอิทธิพลในท้องทะเลในยุคที่ท้องทะเลยังไม่มีอำนาจรัฐใด เข้าไปควบคุมได้อย่างแท้จริง ทะเลและเกาะต่างๆ ยังเป็นที่หลบภัยทางการเมืองหรือเป็นคำตอบของการแก้ปัญหาความขาดแคลนบนพื้นดิน โจรสลัดไม่ได้มีเฉพาะในพื้นที่ของทวีปเอเชียเท่านั้น แต่พื้นน้ำ มหาสมุทรของยุโรปและอเมริกาก็มีโจรสลัดเช่นกัน เพียงแต่ว่าปัจจัยที่นำพวกเขาเหล่านั้นมาเป็นโจรสลัดและองค์การจัดตั้งมีความแตกต่างกัน ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 และ 19 โจรสลัดจีนและแขกได้เพิ่มปริมาณมากขึ้นในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สาเหตุนั้นนอกจากเกิดจากปัจจัยภายในทั้งทางด้านการเมืองและความอดอยากอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติและสงครามภายใน ปัจจัยภายนอกที่มีส่วนเร่งให้ดินแดนเหล่านี้เกิดการแตกสลายก็คือการคุกคามของจักรวรรดินิยมมหาอำนาจจากตะวันตกที่เข้ามารุกรานในดินแดนเหล่านี้ ทำให้คนต้องละทิ้งแผ่นดินที่วิถีชีวิตดั้งเดิมของตนเองออกมาผจญภัยในท้องทะเล การเป็นโจรสลัดได้กลายเป็นวิถีชีวิตอย่างหนึ่งของผู้คนทั้งชาวจีนและชาวมาเลย์ที่เผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนั้น

สำหรับโจรสลัดจีนในสมัยเหมิง เจิ้งรื่อเจียงได้เขียนเรื่องราวของโจรสลัดไว้ในหนังสือเรื่อง “โฉมหน้าภูเขียง” ว่าโจรสลัดในสมัยเหมิงนั้น กลุ่มหนึ่งๆ มีนับหมื่นคน ซึ่งต่างก็อ้างว่าเป็นโจรแคะมาจากญี่ปุ่นแต่แท้ที่จริงแล้วมาจากญี่ปุ่นไม่กี่พันคน นอกนั้นเป็นชาวจีนทั้งสิ้น เจิ้งรื่อเจียงยังกล่าวไว้ว่า “โจรกับพ่อค้ามันก็คนด้วยกันนั้นแหละ เมื่อมีการติดต่อขายกันได้ โจรจะกลายเป็นพ่อค้า แต่เมื่อมีการปิดอ่าวพ่อค้าก็จะกลายเป็นโจร พ่อค้าทางทะเลนั้นเดิมทีมิใช่โจร แต่โจรนั้นมาจากพ่อค้าทางทะเล” พวกโจรแคะที่ถูกทางการจีนปราบปรามในฐานะที่เป็นโจรสลัดนั้น ส่วนใหญ่เป็นพ่อค้าทางทะเลหรือชาวนาที่อาศัยอยู่ตามชายฝั่งของจีนและประกอบการค้าระหว่างประเทศ เมื่อพวกนี้ถูกโจมตีแต่ทำลายไม่หมด ส่วนที่รอดชีวิตมาได้ก็จะหลบหนีไปอยู่ทางแถบทิศใต้ของมหาสมุทรแปซิฟิก เช่นเรื่องราวของหลินท้าวเจียง ที่หนีมายังกัมพูชาในปี พ.ศ. 2116 (1573) และหนีต่อมายังปัตตานีในปี พ.ศ. 2123 (1580)⁽³⁾

โจรสลัดได้เป็นวิถีชีวิตหนึ่งของชาวจีนอพยพ ในสมัยราชวงศ์ชิงซึ่งไม่สนับสนุนให้ชาวจีนอพยพออกนอกประเทศได้กล่าวประณามชาวจีนโพ้นทะเลที่อพยพออกจากแผ่นดินว่าเป็น “โจรสลัด” “ชาวฮั่นผู้ทรยศ” “ผู้กระด้างกระเดื่อง” และ “ผู้ไม่รักดี” การที่ชาวจีนได้หันเหชีวิตมาเป็นโจรสลัดกันมากในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18-19 เป็นเรื่องที่สำคัญเรื่องหนึ่งของประวัติศาสตร์จีน หวาง เจ้อ อี้ ข้าหลวงมณฑล ผู้เขียน ได้เขียนเรียงความเรื่อง “การพิจารณาสถานการณ์ของเมืองท่าชายทะเล” ในปี พ.ศ.2342 (1799) ในเรียงความได้กล่าวถึงสถานการณ์เศรษฐกิจและความมั่นคงตามพรหมแดน ซึ่งสนับสนุนให้ชาวจีนทำการค้าทางทะเลมีข้อความตอนหนึ่งว่า คนเราเกิดมาไม่ได้เป็นโจรสลัดเลย แต่ที่ต้องกลายเป็นโจรสลัดก็เพราะแผ่นดินไม่ได้ช่วยให้เขายังชีพอยู่ได้ หนทางที่จะแก้ไขเรื่องโจรสลัดให้ราบคาบไม่ใช่อยู่ที่การห้ามการค้าทางทะเล หากแต่หาทางสนองความต้องการทางสวัสดิภาพของสาธารณได้อย่างเพียงพอ หวาง เจ้อ อี้ เห็นว่า การปราบปรามโจรสลัดนั้นเป็นเรื่องที่จำเป็น แต่ต้องไม่ทำให้พ่อค้าและประชาชนเดือดร้อน สาเหตุที่ผลักดันให้ชาวจีนที่อยู่ใกล้ทะเลหันเหออกไปเผชิญภัยทำการค้าและโจรสลัดมาจากความอดอยากในแผ่นดิน ⁽⁴⁾ สถานภาพของชาวจีนทั้ง 2 มีความเชื่อมโยงกันมาก เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มณฑลผู้เขียนบางคนถือว่า การกระทำอันเป็นโจรสลัดและการค้าของคนจีนเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดมาก ⁽⁵⁾ ซึ่งบางทีก็อาจเป็นกลุ่มเดียวกัน ความยากแค้นในการทำมาหากินในแผ่นดินเกิด ทำให้ชาวจีนหาทางออกหลายทาง การทำการค้าทางทะเล รวมกลุ่มกันเป็นโจรสลัดแก๊งมิจฉาชีพและเร่ร่อนไปในโพ้นทะเลเป็นกลุ่มชายแรงงาน เดินทางมายังทะเลใต้เพื่อตายเอาดาบหน้า โดยไม่รู้ว่าจุดหมายปลายทางของการเสี่ยงภัยคืออะไร สิ่งเหล่านี้คือทางออกของการแก้ปัญหาความอดอยากที่เผชิญอยู่ในแผ่นดินเกิด และได้เป็นบาทวิถีของชาวจีนใต้ที่ทุกซอกทุกซอกในขณะนั้น

สำหรับเรื่องราวของโจรสลัดในดินแดนประเทศไทย โจรสลัดพวกมาเลย์ก็เคยเข้าปล้นเมืองต่าง ๆ ทางภาคใต้เป็นประจำมาตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงเมื่ออังกฤษเข้ามาครอบครองบริเวณนี้ใน คริสต์ศตวรรษที่ 19 หลังจากอังกฤษได้ก่อตั้งอาณานิคมบริเวณช่องแคบซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่ปีนัง และสิงคโปร์แล้ว ก็ได้ทำการปราบปรามโจรสลัดในบริเวณนี้อย่างจริงจัง การปล้นสะดมของพวกแขกสลัดจึงเบาบางลงจนเกือบหมดไป แต่ก็เกิดมีโจรสลัดพวกใหม่ขึ้นมาแทนที่ ซึ่งมีเรือและอุปกรณ์ในการปล้นสะดมทันสมัยกว่าพวกแขกสลัดเสียอีกคือ “พวกจีนสลัด” ⁽⁶⁾

เรื่องราวของโจรสลัดที่เดินทางมายังดินแดนสยาม ถูกกล่าวไว้ในประวัติศาสตร์ของเมืองปัตตานี ซึ่งสกินเนอร์ได้นำเสนอว่า ในสมัยอยุธยาในคริสต์ศตวรรษที่ 16 พ่อค้าจีนได้เดินทางมาตั้งหลักแหล่งเกือบทุกหนทุกแห่งในประเทศไทย และเมื่อมีพ่อค้าก็ย่อมมีโจรสลัดด้วย บันทึกรายชื่อของ ชาวจีนได้กล่าวถึงโจรสลัดมีกองบัญชาการอยู่ในสยามภาคใต้ ในปี พ.ศ.2083 (1540) ฟัน้องตระกูลสวีที่ขึ้นชื่อในปัตตานีได้ชักชวนชาวโปตุเกตุที่นั่นให้ปล้นสะดมตามชายฝั่งผู้เขียน ใน พ.ศ. 2097 (1554) โจรสลัดที่โหดร้ายอีกสองคนคือ เหอ หย่า-เป่า และเจิ่นจู่-ซิง ก็อยู่

ปัตตานีนี้ด้วย จากเมืองปัตตานีนี้เองที่ทั้งสองได้ไปทำการปล้นสะดมชายฝั่งทะเลจีน⁽⁷⁾ ในช่วงระหว่าง พ.ศ.2103-2113 (1560-1570) หลินเต้าเฉียน หนึ่งในบรรดาโจรสลัดที่มีชื่อเสียงเมืองกวางตุ้งและฝูเจี้ยน ได้พาพรรคพวกเป็นกองทัพเรือใหญ่ประมาณ 2,000 คน โจมตีและยึดเมืองปัตตานีได้ เจ้าเมืองชาวมลายูตกใจกลัวเลยยกธิดาให้แต่งงานด้วย และแต่งตั้งให้หลินเป็นทนายทางการเมือง หลินได้ทดลองปืนใหญ่แล้วประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต ภรรยาของหลินก็ได้ขึ้นเป็นราชินีองค์แรกของปัตตานี นอกจากนี้ชาวจีนในปัตตานียังเชื่อว่า ลิม-กฺว-เหนียง น้องสาวคนเล็กของเขาได้ติดตามมาที่ปัตตานีและพยายามที่จะชักจูงให้เขากลับบ้านเกิด แต่ไร้ผล ลิมกฺวเหนียง (เจ้าแม่ลิมกอกเหนียว) ยังคงได้รับการยกย่องสรรเสริญว่าเป็นสัญลักษณ์ของความรักชาติจีนอย่างแรงกล้าในปัจจุบัน⁽⁸⁾ ในงานของสืบแสง พรหมบุญ ได้กล่าววาทต่อมาภายหลังอยุธยาเสียแก่พม่าในปี พ.ศ.2112 (1569) การค้าระหว่างไทยจีนที่อยู่อยุธยาหยุดชะงักลง แต่การค้าระหว่างจีนและปัตตานียังคงดำเนินต่อไป เนื่องจากไม่ได้รับผลกระทบจากสงคราม ที่เมืองปัตตานีนั้นอิทธิพลของชาวจีนเด่นชัดมาก ชาวจีนที่เมืองปัตตานีไม่ได้มีเพียงพ่อค้าเท่านั้น แต่ยังเป็นขุนนาง โจรสลัด และผู้นำศาสนาอิสลามหรือที่เรียกว่า ตะเีตะด้วย⁽⁹⁾ โจรสลัดจีนยังคงมีบทบาทตลอดสมัยอยุธยา โดยเฉพาะเข้าไปมีบทบาทในรัฐทางใต้ที่เมืองปัตตานี

ในสมัยกรุงธนบุรีโจรสลัดเป็นปัญหาสำคัญของทะเลไทย ปัญหานี้ยังคงสืบเนื่องมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ในปี พ.ศ.2327 (1784) ปีที่ 3 ของการขึ้นครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก พระองค์ได้โปรดให้ลดฐานะของเมืองสงขลาจากเมืองตรี มาเป็นเมืองขึ้นของเมืองนครศรีธรรมราช สาเหตุหนึ่งเกิดจากพระยาสงขลา (เหยียง แซ่เฮา) มีข้อบกพร่องไม่สามารถให้ความคุ้มครองแก่พ่อค้าสำเภาให้ปลอดภัยจากพวกโจรสลัด⁽¹⁰⁾ ในสมัยรัชกาลที่ 3 โจรสลัดได้อาละวาดหนักขึ้น ตามหลักฐานที่ปรากฏอยู่ในพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์สมัยรัชกาลที่ 3 ของเจ้าพระยาทิพากรวงศมหาโกษาธิบดีกล่าวว่า ในปี พ.ศ. 2385 (1842) รัชกาลที่ 3 โปรดให้พระสมบัตินิชิ หลวงเทพภักดี กับหัวหมื่นพระตำรวจออกไปจับพวกจีนตัวเหี้ยที่กำเริบเป็นโจร ผู้ร้ายปล้นเรือลูกค้าหลายราย นายอำเภอมืองสาครบุรีได้แจ้งว่าที่เมืองนครชัยศรีและเมืองสาครบุรี 3 พวก คือ จีนคิม จีนเอี้ย และจีนเปี้ยวที่มีตำแหน่งเป็นขุนวิจิตรภักดี ตัวเหี้ยแต่ละกลุ่มมีผู้เข้าเป็นพวกประมาณ 1,000 คนเศษ เจ้าหน้าที่จับได้จีนหัวหน้า 2 คน จีนเอี้ยสามารถหลบหนีไปได้⁽¹¹⁾ ข้อมูลชิ้นนี้แสดงให้เห็นถึงกองโจรสลัดขนาดใหญ่ที่อยู่บริเวณปากอ่าวไทยในขณะนั้น ซึ่งเป็นบริเวณที่มีชาวจีนอพยพเข้ามาจำนวนมาก โจรสลัดพวกนี้ได้มีการจัดตั้งโดยใช้ระบบความสัมพันธ์ที่ห้องแบบกงสีและมีการทำพิธีสาบานตนแบบตัวเหี้ยหรืออั้งยี่มาใช้

ต่อมาในปี พ.ศ. 2388 (1845) มีเรื่องที่ปรากฏในพงศาวดารว่า ทางด้านหัวเมืองชายฝั่งตะวันออก ภาคใต้ พวกจีนคบคิดทำตัวเหี้ยเป็นโจรสลัดตีเรือลูกค้าตั้งแต่เมืองปราณจนถึงเมืองหลังสวนจนเรือต่าง ๆ กลัวไม่กล้าแล่นไปมา ความในเรื่องนี้พระบริรักษ์ภูธร เจ้าเมืองพังงาได้แจ้ง

ข่าวว่าหลวงภากร ขุนวิเศษกับนายเรือ นายไพร่ 7 คน ออกจากเมืองไชยาแล่นเรือมาถึงเกาะจน เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2388 (1845) พบเรือโจรสลัดเข้าตีเมื่อเวลาเย็น โจรสลัดได้ เก็บสิ่งของและฆ่าคนในเรือจนหมดสิ้น เหลือแต่ขุนวิเศษว่ายน้ำเกาะขอนไม้เข้ามาถึงฝั่ง เนื่องจาก เป็นเวลากลางคืน โจรสลัดไม่ทันเห็น ต่อจากนั้นขุนวิเศษก็เดินเท้าต่อถึงเมืองปราณ ทางเมือง ปราณได้ส่งต่อมายังเมืองเพชรและบอกข่าวมายังกรุงเทพฯ เมื่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้า เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ทรงทราบแล้วก็โปรดให้สืบเรื่องราวโจรสลัดกลุ่มนี้จากพ่อค้าที่เดินทาง คำขายได้ความว่า โจรสลัดที่เที่ยวตีเรือลูกค้าที่เดินทางไปมานี้มีจีนซึ่งบุญใหญ่ อยู่บ้านตากแดด แขวงเมืองชุมพรเป็นตัวเฮี้ยใหญ่ และจีนก๊กเส็งไหหลำ อยู่บ้านท่าตะเภาเป็นตัวเฮี้ยใหญ่อีกคน หนึ่ง นอกจากนั้นยังมีจีนหน่วยฮกเกี้ยน บ้านท่ายาง เป็นยี่เฮี้ย จีนเงาอยู่บ้านท่ายางเป็นซาเฮี้ย จีนฝงฮกเกี้ยนอยู่บ้านท่ายางเป็นฉาเฮี้ย จีนจ้วยฮกเกี้ยนเป็นเสมียน จีนใต้หมาเก้าอยู่บ้านศิระชะ กรูดเป็นองศา จีนเสียงหยงไหหลำเป็นชินแส จีนอ่องโปยจีนสำฉายหมาเก้ามาจากเกาะหมากเป็น ชินแสใหญ่ และยังมีขุนพัคกวาง แซ่เตียวเป็นตัวเฮี้ยอยู่เมืองกำเนิดนพคุณ จีนฮี้แต่จิวเป็นตัวเฮี้ย อยู่ที่บ่อทองหลวง จีนตุนนายอากรสุราเป็นตัวเฮี้ยอยู่ที่บ้านดอน จีนซีมาเก้าเป็นตัวเฮี้ยอยู่ที่เมือง นครศรีธรรมราช บรรดาหัวหน้าโจรสลัดจีนเหล่านี้ได้เที่ยวชักชวนจีนฮกเกี้ยน จีนไหหลำ จีน แต่จิว จีนมาเก้ามาเข้าเป็นตัวเฮี้ยเป็นอันมากเที่ยวตีเรือลูกค้าฆ่าคนตายไปหลายลำ⁽¹²⁾

ลักษณะการจัดตั้งของโจรสลัดจีนเหล่านี้ใช้ตามแบบกงสีของพวกตัวเฮี้ยอย่างชัดเจน มีการจัดตั้งตำแหน่งต่างๆ นอกจากนี้ยังมีขุนนางจีน เจ้าภานุนายอากรร่วมด้วย โจรสลัดกลุ่มนี้ ยังประกอบด้วยชาวจีนจากกลุ่ม ต่างๆทั้ง ฮกเกี้ยน ไหลหลำ แต่จิว และจีนหมาเก้า การสมคบกัน ทำตัวเฮี้ยเป็นโจรสลัดใหญ่ของจีนที่อยู่ตามเมืองชายทะเลเหล่านี้ ทำให้พ่อค้าไม่กล้าเดินทาง คำขาย รัชกาลที่ 3 ได้โปรดให้หมื่นราชามาตย์นำเรือกำปั่นแก้วกลางสมุทรไปชำระความที่ เมืองปะทิว เมืองชุมพร เมืองไชยา ให้เจ้าหมื่นสมุหพิมาน (แพง) คุมกองอาสาจามออกไปชำระ ความเมืองบางตะพาน คลองวาน เมืองกำเนิดนพคุณ เมืองท่ายาง ส่วนที่เมืองนครศรีธรรมราช นั้นให้พระยานนครศรีธรรมราชชำระความ เจ้าหมื่นราชามาตย์สามารถจับตัวพวกจีนตัวเฮี้ยและ โจรสลัดเข้ามาเป็นอันมาก พร้อมกับสิ่งของสำคัญที่ยึดได้คือ พิมเสน น้ำมันจันทน์ ผ้าหลายชนิด⁽¹³⁾ เข้าใจว่าสิ่งของเหล่านี้พวกโจรสลัดจะตีเอาจากเรือต่างๆ ที่เดินทางผ่านเข้ามาในเขตน่านน้ำ ของตน

จีนก๊กเส็ง ซึ่งทางการระบุว่าเป็นตัวเฮี้ยนั้นถูกจับตัวได้โดยหมื่นโยน หมื่นจิตพิมน และ ขุนบำรุงนาเวศ ที่ปากน้ำคลองปราณ โจรสลัดใหญ่ผู้นี้ให้การว่าเขาอยู่ที่บ้านกรุงแขวงเมืองชุมพร มีภรรยาชื่ออ่ำแดงฉิม มีบุตรหญิง 1 คน ชาย 1 คน อยู่บ้านกรุงได้ประมาณ 7-8 ปีเศษ ก็พาบุตร และภรรยาลงมาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านท่าสำเภาในแขวงเมืองชุมพรได้ประมาณ 1 ปีเศษก็ซื้อเรือ ศิระชะฉลอมลำหนึ่งยาว 7 วาเศษ ปากกว้าง 7 ศอก ต่อมาจีนก๊กเส็งได้คิดทำตัวเฮี้ยเลี้ยงโต๊ะ สาบานตัวเป็นพี่น้องที่บ้านของตน มีจีนประมาณ 30 คนมาสาบานตัวเข้าร่วม มีขุนฉิมประจำอยู่ที่

บ้านศรีชะกุดเมืองชุมพร จีนยงเสมียนเป็นสินแสสังสอน จีนก๊กแสงเป็นซาเฮีย จีนบ้ำเป็นตัวเฮีย จีนแปะหนายเป็นยี่เฮีย ผู้ที่ร่วมพิธีสาบานตัวว่าจะร่วมกันทำการใดๆ ถ้าใครไม่เข้าพวกตัวเฮียด้วยแล้ว หากลงเรือไปค้าขายทำมาหากิน ณ ที่ใดก็ตามจะจับตัวมาฆ่าเสีย ในการทำพิธีเลี้ยงโต๊ะมา 2 ครั้งได้สมาชิก 100 คน⁽¹⁴⁾

การกระทำการเป็นโจรสลัดของชาวจีนที่เข้าไปหากินในพื้นที่ติดทะเล ตั้งแต่สมุทราสารถึงชุมพรในสมัยรัชกาลที่ 3 น่าจะมาจากเหตุปัจจัย 3 ประการ 1. เพื่อปล้นสะดมเรือสินค้าต่างๆ ที่แล่นผ่านบริเวณน่านน้ำนี้ เรือสินค้าที่แล่นผ่านมักจะถูกปล้นสะดมตลอดเวลา 2. เพื่อป้องกันตัวเองจากการถูกปล้น เพราะว่าหากไม่เข้าร่วมเป็นตัวเฮียหรือโจรสลัดคณะใดคณะหนึ่งแล้วก็อาจจะถูกปล้นชิงสินค้าได้ จึงปรากฏว่าในการทำตัวเฮียเป็นโจรสลัดแต่ละครั้งมีคนร่วมนับร้อยคนและบางกลุ่มคณะใหญ่มากมีถึงพันคน 3. เกี่ยวข้องกับการค้าฝิ่นตามชายฝั่ง ในสมัยรัชกาลที่ 3 มีชาวจีนอพยพเข้ามาใช้แรงงานตามโรงงานน้ำตาลที่สมุทราสาร นครชัยศรี และบริเวณเมืองชายฝั่งทะเลทั้งหลาย เป็นระยะเวลาเดียวกันที่มีลักษณะลักลอบนำฝิ่นเข้ามาขายด้วย พวกโจรสลัดอั้งยี่พวกนี้มีบทบาทสำคัญในการนำสินค้าต้องห้ามฝิ่นเข้ามาขายให้แก่โรงงานจีน

โจรสลัดจีนได้ก่อเหตุการณ์ครั้งใหญ่ขึ้น ในปี พ.ศ. 2393 (1850) ซึ่งเป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 เสด็จสวรรคต โดยเข้ายึดเมืองสงขลา ในขณะที่นั้นพระสุนทรนุรักษ์ (บุญสัง) ผู้รั้งราชการเมืองสงขลาไม่อยู่เข้ามาราชการที่กรุงเทพฯ เนื่องจากรัชกาลที่ 3 ประชวรสวรรคตและต้องค้างอยู่ที่กรุงเทพฯ ถึงปีเศษจนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าได้เสวยราชสมบัติแล้วในปี พ.ศ. 2394 (1851) จึงได้แต่งตั้งพระสุนทรนุรักษ์ขึ้นเป็นพระยาวิเชียรคีรีฯ ผู้สำเร็จราชการเมืองสงขลา ลำดับที่ 5 ถือศักดินา 5,000 ไร่ จึงได้เดินทางกลับเมืองสงขลา⁽¹⁵⁾

ในเหตุการณ์นี้โจรสลัดจีนได้ถือโอกาสในขณะที่ผู้รั้งเมืองสงขลาพระสุนทรนุรักษ์ไปราชการที่กรุงเทพฯ ได้พาพวกกันมาจอดเรือสำเภาทะเลด้านนอก แล้วลงเรือสำปั้น ไล่เข้ามาปล้นบ้านหลวงอนุรักษภูเบศร์ซึ่งอยู่ริมทะเลด้านใน ผู้ร้ายเอาปืนกระทุ้งถูกฝาเพี้ยมในบ้านและกำแพงตึกเป็นรอยและทะเลหลายแห่ง ตัวหลวงอนุรักษ รักษาเมืองก็ถูกโจรสลัดจีนจับตัวไปกักไว้ในสำเภากลางวันต้องเอาเงินไปไถ่จึงได้ตัวมา⁽¹⁶⁾

หลวงอนุรักษภูเบศร์ได้เล่าเหตุการณ์มายังเมืองหลวงว่า ในวันเสาร์แรม 10 ค่ำ เดือน 5 ปีกุนตรีนิศก เวลาบ่ายสามโมงเศษ ขุนวิสูตรสงครามนายด่านได้นำเงินไหหลำและมาเก๊า มาหาหลวงอนุรักษภูเบศร์ที่เรือ โดยกล่าวว่าพวกเขาแล่นเรือมาจากทะเลทางด้านตะวันออก 3 ลำ เป็นเรือใหญ่ 2 ลำ และเรือเล็ก 1 ลำ การเดินทางมาครั้งนี้ต้องการมาค้าขายที่เมืองนคร การที่มาแวะที่เมืองสงขลานี้ก็ต้องการมาซื้อกับข้าวเมื่อเสร็จแล้วก็ออกไปในเวลาค่ำวันนั้น ครั้นรุ่งขึ้นวันอาทิตย์ แรม 11 ค่ำ เดือน 5 เวลาเช้าตรู่ พวกจีนไหหลำและมาเก๊าก็นำเรือไหหลำลำเล็กกับ

เรือสำปั้นลำหนึ่ง มีคนในเรือสำละ 20 คน รวม 40 คนได้บุกขึ้นมาพร้อมนำระเบิดหม้อดินทั้งเข้าไปในโรงเหล้า 2 ใบ และทั้งเข้าไปในบ้านหลวงวิเศษ 1 ใบ และทั้งที่หน้าประตูจวนอีก 2 ใบ พอถึงวันนั้นเป็นวันฝนตกหนัก ไฟจึงไม่ติด ต่อจากนั้นพวกจีนสลัดประมาณ 24-25 คน บุกเข้าไปในจวนพบกับหลวงอนุรักษฯ ที่ออกมาประจัญกับจีนสลัดที่หน้าเรือน พวกจีนสลัดได้จับเอาหลวงอนุรักษฯไปได้ ต่อจากนั้นก็เข้าค้นตึก หลวงอนุรักษฯถูกจีนสลัดนำไปไว้ที่เรือใหญ่นอกฝั่ง⁽¹⁷⁾

เหตุการณ์ครั้งนี้นับเป็นการปล้นเมืองครั้งอุกอาจ ชาวบ้านพากันแตกตื่นทั้งบ้านเมืองเข้าไปอยู่ป่า พวกกรมการเมืองจะบังคับและว่ากล่าวอย่างไรก็ไม่ฟัง เหลือสติและกำลังของกรมการเมืองที่จะยับยั้งได้ พวกกรมการเมืองจึงคิดที่จะจัดหาเงินที่รู้ภาษาจีนไหหลำและมาเก่าไปเจรจาปรากฏว่าได้เงินจีนแซหมอดูชะตา ซึ่งมาจากกรุงเทพฯ ไปเจรจากับจีนสลัดในเรือจีนแซได้กลับขึ้นมาบอกชื่อเรียกร่องของจีนสลัดว่า ถ้าอยากได้หลวงอนุรักษฯภูเบศร์กลับคืนให้เอาเงินหกหมื่นมาไถ่ตัวจึงจะยอมปล่อย หากไม่ได้เงินจำนวนดังกล่าวก็จะไม่ปล่อยตัวคืนมาให้ กรมการเมืองปรึกษาหารือความกันแล้วก็ส่งเงินจีนแซกลับลงไปเรือโจรสลัดอีก เพื่อเจรจาขอจ่ายเงินสดเพียงหนึ่งหมื่น แต่ทางฝ่ายจีนสลัดไม่ตกลง โดยบอกว่า ถ้าไม่ได้เงินจำนวนสี่หมื่นบาทก็จะฆ่าหลวงอนุรักษฯภูเบศร์เสีย กรมการเมืองจึงให้นายดำไปปรึกษากับคุณเรือน ท่านผู้นี้เข้าใจว่าเป็นภรรยาคนหนึ่งของเจ้าเมืองสงขลาซึ่งหนีมาอยู่ที่บ้านบางดาราตามคำขอของอำมย์โจรสลัด คุณเรือนก็ให้กรมการเมืองปรึกษากันและถ้าเห็นชอบอย่างไรก็ให้บอกมาเถิด และถ้าเงินไม่พอก็ให้ไปเอาที่บ้านหลวงอนุรักษฯภูเบศร์มาเติมเข้าไปให้ครบ เมื่อมอบเงินให้จีนสลัดแล้วในเวลาค่ำ ตอนเช้ารุ่งขึ้นพวกโจรสลัดก็ปล่อยตัวหลวงอนุรักษฯภูเบศร์กลับคืนมา คุณเรือนก็กลับเข้าเมืองในวันนั้น ทั้งหมดก็กลับมาอยู่บ้านเมืองตามปกติ⁽¹⁸⁾

ต่อจากนั้นบรรดากกรมการเมืองก็ได้รวบรวมผู้คนมาที่ทำเนียบหน้าจวน โดยคิดจะล้างอายพวกโจรสลัดกลุ่มนี้ ในเวลาเที่ยงขุนณรงค์มาบอกว่าเห็นอำมย์จีนสลัดถอยเรือมาจอดที่หาดสมิหรา โดยใช้เรือสำปั้นมาตักน้ำที่หาดสมิหราประมาณ 20 คน หลวงพลฤทธิพิไชย ขุนเทพอาญาจึงนำไพร่พลจีนแซกประมาณ 50 คน พร้อมด้วยอาวุธไปไล่ยิงโจรสลัดตาย 2 คน บาดเจ็บหลายคน พวกจีนสลัดก็พากันหนีลงเรือสำปั้นไปลงเรือใหญ่ พวกกรมการเมืองเกรงว่าพวกโจรสลัดจะบุกขึ้นมาปล้นเมืองอีกครั้ง จึงเกณฑ์คนมารักษาเมืองกันใหญ่ โดยเอาปืนใหญ่ใส่ป้อมๆ ละ 2 กระบอกและเกณฑ์คนรักษาป้อมๆ ละ 20 คน รวมเป็น 160 คน นอกจากนี้ยังเกณฑ์ไพร่พลรักษาประตูเมืองและหน้าจวนอีกรวมเป็นทั้งสิ้น 494 คน มีการผลัดเปลี่ยนเวรกันรักษาจวน และศาลากลางของเมืองทั้งกลางวันและกลางคืน⁽¹⁹⁾ การออกอาละวาดปล้นเมืองของโจรสลัดจีนกลุ่มนี้สร้างความหวาดวิตกให้แก่ชาวเมืองสงขลามาก โจรกลุ่มนี้มีความเข้มแข็ง สามารถปล้นเมืองสงขลาที่เป็นเมืองใหญ่ได้

กลุ่มโจรสลัดจีนไหหลำและมาเก่าได้สร้างความหนักใจให้แก่พ่อค้าวานิชในน่านน้ำไทยจนถึง เกาะหมาก มะละกา และสิงคโปร์ เจ้าพระยาพระคลังเสนาบดีในสมัยพระบาทสมเด็จพระ

จอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทำหนังสือขอความร่วมมือในการปราบโจรสลัดที่ออกอาละวาดในบริเวณนี้ ไปยังผู้แทนเจ้าเมืองสิงคโปร์ มะละกา และเกาะหมาก ในปี พ.ศ. 2396 (1853) โดยได้เล่าเรื่องโจรสลัดที่ขโมยเรือสินค้าของไทยที่เดินทางไปค้าขายยังสิงคโปร์ เรือเหล่านี้เมื่อเดินทางเข้ามายังน่านน้ำไทยก็อ้างว่าเป็นเรือมาจากสิงคโปร์ ในเรือมีอาวุธต่างๆ เข้าใจว่าเรือเหล่านี้จะคอยปล้นสะดมเรือสินค้าต่างๆ ที่บรรทุกสินค้าไปค้าขายยังสิงคโปร์ สินค้าที่โจรสลัดปล้นไปก็จะถูกนำไปขายที่สิงคโปร์ โจรสลัดพวกนี้จะมีพฤติกรรมเหมือนพ่อค้าทั่วไปเมื่อไปถึงสิงคโปร์ พ่อค้าไทยต้องป้องกันการโจมตีของพวกโจรสลัดจีนเหล่านี้ โดยการนัดเดินทางออกพร้อมๆกันจะได้เป็นเพื่อนกันในท้องทะเล⁽²⁰⁾

เรือของโจรสลัดที่เล่าลือกันในหมู่พ่อค้าจีนในช่วงนี้คือเรือซิมไปแท่งของเงินมาเก๊าและไหหลำ 3 ลำ ที่ตีเรือกิมฉายของพระยาสุวารีและเรือหัวแสงของหลวงจิตจำนงพร้อมๆ กัน เรือหัวแสงมีสินค้าในเรือซึ่งส่วนใหญ่เป็นผ้าและด้ายที่ซื้อมาจากสิงคโปร์ มีมูลค่า 8,012 เหรียญ และยังมีอาวุธปืนใหญ่ 13 กระบอก ดินดำหนัก 5 ชั่ง และดาบอีก 20 เล่ม เรือกิมฉายของพระยาสุวารีที่ถูกปล้นโดยโจรสลัดเช่นกัน ในเรือมีสินค้าประเภทผ้าและด้าย มูลค่าสูงถึง 12,942 เหรียญ มีปืนใหญ่ 14 กระบอก ปืนอื่นๆ อีก 18 กระบอก หอก 24 เล่มและดินดำหนัก 10 ชั่ง หลังจากถูกโจมตีแล้วเรือทั้ง 2 ลำสามารถเข้าฝั่งที่เมืองสมุทรปราการ เรือถูกกระสุนปืนหลายแห่ง พนักงานในเรือบางคนถูกฟัน⁽²¹⁾ เรือทั้ง 2 ลำเป็นของพ่อค้าใหญ่ของอาณาจักรสยามและยังมีตำแหน่งเป็นขุนนางด้วย และจะเห็นว่าในเรือแต่ละลำที่ถูกปล้นก็มีอาวุธเพื่อป้องกันตัวเองอย่างเต็มที่ แต่ก็ยังถูกปล้นจนได้ โจรสลัดเหล่านี้มีฝีมือในการเดินเรือและการใช้อาวุธการต่อสู้ที่เหนือกว่าเรือบรรทุกสินค้าทั่วไปมาก

ปัญหาเรือสินค้าไทยถูกโจรสลัดตีนี้ เสนาบดีผู้ใหญ่ในกรุงเทพฯ ได้ประชุมปรึกษากันว่าแต่ก่อนโจรสลัดแขกที่ขโมยเรือเดินทะเล แต่เรือของโจรสลัดแขกเป็นเรือเล็กๆ ถ้าเรือใหญ่เดินทางผ่านมาก็ไม่สามารถเข้าโจมตีได้ และภายหลังอังกฤษได้เอาเรือลาดตระเวนออกปราบปรามจับโจรสลัดแขก โจรสลัดแขกก็เจียบสงบไปนาน การเดินทางทะเลก็เป็นที่ปลอดภัย เรือลูกค้าสามารถเดินทางไปมาได้สะดวก มาในขณะนี้โจรสลัดจีนมาเก๊าและไหหลำใช้เรือบรรทุกประมาณ 2,000 ทอน คนในเรือแต่ละลำประมาณ 30-40 คน มีกรรเชียง มีศาสตราวุธ หม้อดิน พร้อมเรือสำเภาก็จะไปค้าขายยังสิงคโปร์ต่างเขตขยาด เรือที่จะสามารถเดินทางไปค้าขายได้ก็มีแต่เรือกำปั่นที่เรือของจีนสลัดไหหลำและมาเก๊าไม่อาจเข้าตีได้ ทหารไทยได้ขอความร่วมมือไปยังทางผู้ปกครองเมืองสิงคโปร์ ให้ทำหนังสือที่จะระบุถึงรายละเอียดเพื่อให้เกิดความแน่ใจในการตรวจว่าเรือลำนั้นเป็นเรือของพ่อค้าสิงคโปร์โดยแท้ ไม่ใช่เป็นเรือของโจรสลัดที่จะออกมาเที่ยวปล้นสะดมเรือสินค้าต่างๆ ในเรื่องการปราบโจรสลัดจีนนี้ทางฝ่ายอังกฤษให้ความร่วมมืออย่างดี โดยนำเรือรบของตนออกลาดตระเวนขึ้นมาในทะเลไทย ที่ยวบริเวณจับโจรสลัด การเข้ามาของเรือกำปั่นรบของอังกฤษสร้างความตกใจให้แก่ชาวบ้านที่อยู่ริมทะเลมาก เพราะปรากฏว่าเรือรบ

ของอังกฤษเดินทางมาถึงเขาสามร้อยยอดแล้วเที่ยวหาซื้ออาหารเสบียงจากชาวบ้าน ทางกรมไทยเกรงว่าชาติอื่นๆ จะเอาเป็นตัวอย่างที่จะนำเรือรบเดินเข้ามาในน่านน้ำไทยจึงขออังกฤษยุติการกระทำนี้ อังกฤษได้ยอมให้ รัฐบาลไทยจับเรือที่ต้องสงสัยว่าจะเป็นเรือโจรสลัดได้เลยหากเรือเหล่านั้นมีสินค้าและศัตรารูธไม่ตรงกับหนังสือเบิกร่องของอังกฤษ โดยได้กล่าวเน้นย้ำต่อรัฐบาลไทยว่า อย่าทำให้พวกผู้ร้ายหลอกเอาได้ การที่อังกฤษนำเรือลาดตระเวนเข้ามาถึงน่านน้ำไทยก็เพราะว่าได้ยินข่าวว่าเรือโจรสลัดโจมตีเรือสินค้าในท้องทะเลทุกวันมิได้ขาด อังกฤษมีท่าที่ตำหนิความไม่มีประสิทธิภาพในการปราบโจรสลัด และการรู้ไม่เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมของโจรสลัดที่อ้างว่าเป็นพ่อค้าที่เดินทางไปค้าขายยังสิงคโปร์ ความเกรงใจที่ทางไทยมีต่ออังกฤษเพียงเพราะโจรสลัดเหล่านั้นอ้างว่ามีใบสำคัญนำร่องมาจากสิงคโปร์ทำให้ถูกโจรหลอกเอาได้⁽²²⁾

โจรสลัดจีนที่ออกปล้นเรือสินค้าต่างๆ บริเวณชายฝั่งทะเลของไทยและในด้านทะเลใต้นี้ส่วนใหญ่จะเป็นจีนไหหลำและจีนมาเก๊า ทั้งนี้เนื่องจากชาวจีนที่อยู่ในพื้นที่เกาะทั้ง 2 นี้มีความชำนาญในการเดินเรือและนิยมที่จะหากินในแถบชายฝั่งทะเล เป็นนักเดินเรือหรือชาวประมงมากกว่าจะเข้ามาตั้งถิ่นฐานเป็นชาวไร่ชาวนาหรือกรรมกรในพื้นที่ราบ สกีนเนอร์ได้กล่าวถึงชาวจีนที่เกาะไหหลำว่าเป็นพวกท่องเที่ยวทางทะเลมาตั้งแต่เริ่มแรก ชาวจีนได้อพยพมาเกาะไหหลำทางทะเลและเผชิญกับชาวเขาตอในที่ไม่ต้อนรับและชาวพื้นเมืองที่ไม่เป็นมิตร ชาวจีนพวกนี้ยังคงเป็นชาวทะเล เมื่อหนาน-ยาง (ดินแดนในทะเลใต้) มีเสถียรภาพและความเจริญทางเศรษฐกิจดีแล้วในคริสต์ศตวรรษที่ 19 จึงมีการอพยพลงใต้กันเรื่อยๆ เป็นจำนวนมาก มายังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การที่พวกอพยพมุ่งหน้ามาทางสยามก็เนื่องจากความคล้อยคลึงทางอากาศและวัฒนธรรม⁽²³⁾ การอพยพลงใต้ในลักษณะที่เป็นคลื่นมนุษย์ทำให้ชาวจีนจำนวนมากไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง และการประสบความสำเร็จจากการปล้นหลายครั้งทำให้ชาวจีนเร่ร่อนเห็นช่องทางทำมาหากินได้สะดวก จึงหันมาเป็นโจรสลัดกันมาก จีนสลัดชุกชุมขึ้น ปล้นเรือลูกค้าทั่วอ่าวไทย

ในการปราบโจรสลัด ทางภาคใต้ ในระยะแรก รัชกาลที่ 4 ทรงให้เจ้าเมืองนครศรีธรรมราชจัดเรือรบออกลาดตระเวนโดยตรง ทั้งทางด้านทะเลอ่าวไทยและทะเลอันดามัน แต่หลังจากสลัดจีนขึ้นอาละวาดแทนแขกสลัดในสมัยรัชกาลที่ 4 ดังปรากฏหลักฐานในสารตราเจ้าพระยาอัศรมหาเสนาฯ มีไปถึงเจ้าเมืองกรมการเมืองนครศรีธรรมราช สงขลา และเมืองชายทะเลอื่นๆ ในปี พ.ศ. 2396 (1853) ว่า

"...สลัดเที่ยวตีเรือแต่ก่อนๆ เป็นสลัดแขก เรือก็เป็นเรือระยับเล็ก ใช้แต่ปืนมเลลา ปืนคาบศิลา ครั้งนี้เกิดพวกจีนเป็นสลัด เรือก็ใหญ่ปากก็กว้างถึง 3 วาเศษ จูถึงพันหาบ สองพันหาบ คนก็มาลำหนึ่งถึง 70-80 คน ปืนใหญ่กระสุนถึง 4-5 นิ้ว ลำหนึ่งมีปืนถึง 12-13 กระบอก เรือรบไล่ซึ่งทำไว้แต่ก่อน ก็เล็กย่อมกว่าเรืออ้ายสลัดจีนแล้วก็ชำรุดไปสิ้น..."

(24)

การที่กองโจรสลัดจีนเป็นกองโจรขนาดใหญ่ มีอาวุธที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การปราบโจรสลัดเกินความสามารถของเมืองนครศรีธรรมราชเพียงเมืองเดียวที่จะปราบได้สำเร็จ รัฐบาลจึงได้มอบหมายให้มีการร่วมมือปราบระหว่างเมืองนครศรีธรรมราชกับเมืองต่างๆ ทางภาคใต้ โดยเฉพาะเมืองสงขลา ไซยา ชุมพร และหลังสวน ในปี พ.ศ. 2396 (1853) รัฐบาลได้เกณฑ์ให้หัวเมืองเหล่านี้ต่อเรือลาดตระเวนต่อสู้กับโจรสลัดทั้งหมด 6 ลำ เมื่อต่อเสร็จแล้วเกณฑ์ให้ทุกเมืองจัดตั้งหน กลาสิเรือลงประจำเรือ เพื่อออกลาดตระเวนในท้องทะเลให้บรรจบถึงกันทุกเมือง และเร่งรัดให้เมืองสงขลาสร้างป้อมกำแพงเมืองให้มั่นคงเพื่อป้องกันโจรสลัดโดยเฉพาะ ในปี พ.ศ. 2397 (1854) หลวงสุนทรชยาผู้ช่วยราชการเมืองยี่หริ่ง (ยะหริ่ง) ออกลาดตระเวนพบโจรสลัดที่แหลมโพธิ์ เกิดสู้รบกัน พวกโจรถูกฆ่าตาย 1 คน จับได้ 14 คน ปีเดียวกันนี้กองลาดตระเวนเมืองสายบุรีจับโจรสลัดได้ 7 คน ส่งขึ้นมาลงโทษประหารชีวิตที่เมืองสงขลาเป็นพวกสลัดที่เคยปล้นเมืองสงขลาในปี พ.ศ. 2396 (1853) ⁽²⁵⁾

โจรสลัดจีนที่เข้ามามีอิทธิพลในท้องทะเลในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นนี้ มาจากสาเหตุสำคัญ 3 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง ในสมัยนี้เป็นสมัยที่ชาวจีนอพยพออกจากบ้านเกิดของตนเองจำนวนมาก เนื่องจากความอดอยาก ยากแค้น ที่ทั้งมาจากภัยธรรมชาติและ ความขัดแย้งทางการเมือง สาเหตุนี้ทำให้ชาวจีนที่อาศัยอยู่ติดกับทะเล จำเป็นต้องอพยพออกจากแผ่นดิน และเร่ร่อนไปในท้องทะเล ส่วนหนึ่งได้ใช้ชีวิตเป็นโจรสลัด โดยเฉพาะหลังสงครามฝิ่นในปี พ.ศ. 2383 (1840) และกบฏไต้เผง พ.ศ. 2393 (1850) จำนวนผู้อพยพชาวจีนได้เพิ่มขึ้นมากในท้องทะเลหนานยาง พร้อมๆ กับการเพิ่มขึ้นของจำนวนโจรสลัดซึ่งเป็นพวกชาวจีนที่ไม่ได้มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง ประการที่สอง การลักลอบค้าฝิ่นในพื้นที่ติดอยู่กับชายฝั่งทะเลของไทยก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้โจรสลัดขยายตัว ในสมัยรัตนโกสินทร์ในปี พ.ศ. 2394 (1851) ฝิ่นได้เป็นสินค้าต้องห้าม ดังนั้นจึงเกิดการลักลอบค้ากันมาก เพราะฝิ่นเป็นสินค้าที่เป็นที่ต้องการของชาวจีนอพยพโดยเฉพาะอยู่ในแรงงาน ดังนั้น จึงมีการลักลอบค้ากันมากในบริเวณชายฝั่งทะเล พวกโจรสลัดจำนวนมากที่เขามาประกอบกิจกรรมด้านนี้ ประการที่สาม การที่โจรสลัดจีนมีมากในท้องทะเลในสมัยนี้ มาจากควมมีประสิทธิภาพทั้งในการจัดตั้งองค์กร ความสามารถในการเดินเรือ และประสิทธิภาพของอาวุธและการใช้ของพวกโจรสลัดจีน เราจะพบจากข้อมูลว่าพวกนี้ได้ใช้การจัดตั้งองค์กรแบบระบบกงสีเทียบ ตี๋ ฮุย หรือกงสีอั้งยี่ที่เน้นความผูกพันแบบพี่น้องและการบังคับบัญชาที่เข้มงวด โจรสลัดบางกลุ่มสามารถหาคนได้ตั้งแต่จำนวน 100 ถึง 1,000 คน และยังมีเครือข่ายเชื่อมโยงกันทั่วท้องทะเล พวกนี้มีทั้งความชำนาญในการเดินเรือ มีเรือและอาวุธในเรือที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งได้จากการจัดหาจากการขายสินค้าที่ปล้นไปได้ ประสิทธิภาพในด้านต่างๆ ของกองโจรสลัดจีนเหล่านี้มีอยู่จึงทำให้รัฐที่ไม่มีความชำนาญในการเดินเรือ และยังไม่มือาวุธที่มีประสิทธิภาพเพียงพอจะปราบโจรสลัดกลุ่มนี้ ข้อน่าสังเกตคือในช่วงระยะเวลาที่โจรสลัดจีนขยายตัวไปท้องทะเลไทยในสมัยรัชกาลที่ 3 กองทัพไทยในสมัยนั้นมืประสิทธิภาพในการ

รบบทกบอย่างมก ขยายดินแดนถึงกัมพูชาและสุดแหลมมลายู แต่ยังไม่สามารถจัดการกับกองโจรสลัดในทะเลได้สำเร็จ

2. โจรสลัดจีนภายหลังการทำสนธิสัญญาเบาว์ริง

ปัญหาโจรสลัดซุกซุมในน่านน้ำไทยยังคงเป็นปัญหาที่รัฐบาลไทยแก้ไม่ตกโดยเฉพาะภายหลังไทยทำสนธิสัญญาเบาว์ริงกับอังกฤษในปี พ.ศ. 2398 (1855) ทำให้มีเรือสินค้าจากตะวันตกเดินทางเข้ามาค้าขายในบริเวณน่านน้ำไทยมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2399 (1856) รัฐบาลได้ประกาศแจ้งเตือนให้ประชาชนรู้ว่าโจรสลัดจีนในท้องทะเลมีมากขึ้น เพราะเมืองจีนเกิดความวุ่นวายมาหลายปี และในทะเลจีนเรือบต่างประเทศเข้าไปตระเวนระวางภัยกันมาก พวกโจรสลัดจีนจึงเที่ยวแล่นมาปล้นลูกค้าในทะเลไทยทั้งทางฝั่งทะเลด้านตะวันออกและตะวันตก ในปีที่ผ่านมา ก็ให้เรือกำปั่นหลวงออกไปตระเวนจับมาได้เรือหลายลำและโจรสลัดหลายคน แต่จีนสลัดก็ยังคงมีอยู่มาก จึงมีพระราชดำริให้สร้างเรือรบกลไฟใช้ปืนใหญ่อีกหลายลำเพื่อจะใช้ออกไล่เรือสลัด นอกจากนี้ยังใช้ป้องกันเรือตระเวนของญวนมิให้ลวงลำเข้ามาในประเทศไทย เพราะโจรสลัดก็มีมากทางด้านเมืองญวนเช่นกัน ขอให้ราษฎรอย่าแตกตื่นเมื่อเห็นเรือรบลาดตระเวนให้ค้าขายกันไปตามปกติ⁽²⁶⁾

ในปี พ.ศ. 2399 (1856) นี้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีใบบอกไปถึง เจ้าเมืองนครศรีธรรมราชให้ส่งเงินมาแทนการเกณฑ์แรงงาน มาสร้างเรือกำปั่นเพื่อปราบโจรสลัดจีน ดังมีความว่า พวกจีนไหหลำและจีนมาเก๊าเที่ยวไปปล้นสะดมเรือลูกค้าอยู่เรื่อยๆ เรือรบที่มีแต่ก่อนก็เล็กกว่าเรือของโจรสลัดจีน จึงไม่สามารถปราบเรือโจรเหล่านั้นลงได้ ดังจะปรากฏเห็นว่าเรือของโจรสลัดยังคงเที่ยวออกโจมตีเรือลูกค้าอยู่ทุกวัน มีแต่เรือใหญ่ที่ใช้กำปั่นจึงจะจัดการกับเรือของโจรสลัดได้ทางกรุงเทพฯ ก็ได้ต่อเรือขึ้นหลายลำแล้ว แต่ก็ยังไม่เพียงพอทางหัวเมืองปักษ์ใต้ว่างราชการอยู่ จึงขอให้เจ้าเมืองนครศรีธรรมราชเกณฑ์แรงเลขสม ทาส เซลย ข้าเจ้าบ่าวนายทั้งหลายต่อเรือกำปั่นไว้สำหรับบ้านเมือง โดยกำปั่นที่ต่อขึ้นจะต้องยาวสิบสามวา สองศอก ปากกว้างสามวาศอก จำนวนแรงงานที่จะเกณฑ์ 2,800 คน ให้ทำกำปั่นสองลำๆ ละ 1,400 คน แต่แรงงานพวกนี้ติดกับการทำไร่นาทำสวนจึงไม่สามารถจะมาต่อเรือได้ ทางกรมการเมืองจึงได้เกณฑ์เป็นเงินส่งเข้ามาแทน โดยเกณฑ์จากพวกเลขสม 2,000 คนๆ ละ 7 บาท และจากพวกทนายทาสและเซลยจำนวน 800 คนๆ ละ 3 บาท 2 สลึง รวมเป็นเงิน 210 ชั่ง เงินจำนวนนี้ได้ส่งเข้ามายังกรุงเทพฯ เพื่อใช้เป็นค่าจ้างในการต่อเรือ⁽²⁷⁾

ถึงแม้ว่าทางการไทยพยายามปราบโจรสลัดโดยการพัฒนาการต่อเรือแต่ก็ไม่สำเร็จโจรสลัดยังคงออกอาละวาด ทั้งท้องทะเลน่านน้ำไทย ในปี พ.ศ. 2399 (1856) โจรสลัดจีนออกอาละวาดหนักที่เมืองนครศรีธรรมราช พ่อค้าที่เดินทางค้าขายถูกโจรสลัดจีนเหล่านี้ปล้นสะดมตลอดเวลา จีนเสงเป็นพ่อค้าที่เดินทางจากกรุงเทพฯ ไปยังเมืองนครศรีธรรมราช ถูกจีนสลัดปล้นที่หาดแม่รำพึงโดยจีนสลัดใช้เรือ 2 ลำๆ ละ 6-7 คน ยิงเรือจีนเสงด้วยปืนคาบศิลา 4-5 นัด

จากนั้นก็เก็บเอาสิ่งของในเรือไปหมด ทางเจ้าเมืองนครฯ ได้จัดการเอาเรือออกลาดตระเวนตามเกาะใหญ่น้อยทั้งหลายเที่ยวล่าจับโจรสลัดมา ในจำนวนโจรสลัดที่จับมาได้มีคนหนึ่งชื่อ เด็กลิม เป็นนายเรือศิระชะญวนจีน มีคนในเรือทั้งหมด 12 คน จีนเด็กลิมได้เล่าเรื่องสาเหตุและเส้นทางชีวิตโจรสลัดของเขาว่า เขาได้บรรทุกฝางจากคลองวานไปจำหน่ายที่สิงคโปร์ เมื่อจำหน่ายฝางเสร็จแล้วจีนเด็กลิมนายเรือก็เล่นโป (การพนัน) เสียเงิน 900 เหรียญจีน จีนเด็กลิมจึงชักชวนจีนอังคิที่อยู่เมืองสิงคโปร์และจีนฉวนนายเรือปากปลาที่มาจากเมืองไหหลำ จีนทั้ง 3 คนได้ร่วมหุ้นกันซื้อปืนใหญ่น้อยกระสุนดินดำสำหรับเรือ เรือปากปลานั้น จีนฉวนเป็นนายเรือมีลูกเรือ 50 คน เรือตุงกั้งจีนอังคิเป็นนายเรือมีลูกเรือ 30 คน เรือศิระชะญวนมี จีนเด็กลิมเป็นนายเรือมีลูกเรือ 50 คน เรือทั้ง 3 ลำรวมกันเป็นกองเรือโจรสลัดเที่ยวออกปล้น โดยได้ไปขอหนังสือเดินเรือของอังกฤษที่สิงคโปร์ว่าเป็นเรือค้าขาย ครั้นออกเดินทางมาใกล้ถึงเมืองปาหังเห็นเรือไหหลำแล่นอยู่ลำหนึ่งก็ปล้นสะดม ครั้นมาถึงเมืองปาหังก็จัดแจงซื้อเสบียงเพื่อใช้เป็นอาหาร แต่ที่เมืองปาหังจีนเด็กลิมถูกเจ้าเมืองจับด้วยข้อหาว่าเป็นโจรสลัด พวกเพื่อน ๆ จึงพากันหนี เรือของจีนเด็กลิมนั้นจีนซุนได้ขึ้นมาเป็นนายเรือแทนแล่นมาถึงเมืองตรังกานูพบเรือลำหนึ่งก็ปล้นจับนายเรือและลูกเรือ 9 คนมัดไว้ในเรือมีข้าวสารประมาณ 3 เกวียน กระบือ 10 ตัว หมู 14 ตัว เป็ดไก่ 200 ตัว มีปืนเล็ก 2 กระบอก ปืนคาบศิลา 2 กระบอก จีนซุนได้เอาเป็ด ไก่ หมู ส่วนกระบือนั้นเอาทิ้งน้ำ จีนซุนได้ถามนายเรือและลูกเรือลำดังกล่าวว่าจะยอมเป็นโจรสลัดหรือไม่ ถ้าไม่ยอมเป็นก็จะฆ่าเสีย จีนในเรือลำนั้นจึงยอมเป็นโจรสลัดทั้งหมด 9 คน โดยแบ่งคนให้จีนฉวน 4 คน เรือจีนซุน 2 คน เรือจีนอังคิ 3 คน เรือทั้ง 3 ลำเที่ยวออกปล้นสะดมเรือที่เดินทางผ่านเข้ามาในเส้นทางการเดินทางมาตลอด และเพิ่มจำนวนเรือจนเป็น 5 ลำ กองเรือของโจรสลัดเหล่านี้มาถูกจับโดยเรือลาดตระเวนของเจ้าเมืองนคร⁽²⁸⁾ จีนเด็กลิมหลุดจากการจับกุมของเจ้าเมืองปาหังมาได้ด้วยวิธีการใดไม่ได้กล่าวถึง แต่หลังจากนั้นก็คงยังใช้ชีวิตเป็นโจรสลัดและถูกจับกุมในที่สุด

ทางบริเวณด้านตะวันออกนับตั้งแต่น่านน้ำกัมพูชาบริเวณเมืองกำปอด กำปงโสม มาจนถึงจันทบุรี ตราด ของไทยเป็นบริเวณที่ได้ชื่อว่าโจรสลัดชุกชุมอย่างมาก สร้างความหวาดกลัวให้กับพ่อค้าที่ต้องเดินทางค้าขายผ่านท้องทะเลในบริเวณนี้ ด้วยมักจะถูกปล้นชิงสินค้าและของมีค่าต่างๆ ที่มีอยู่ในเรือ ในปี พ.ศ. 2400 (1857) พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเสด็จประพาสทะเลตะวันออก เมื่อไปถึงเกาะช้างหน้าเมืองตราดได้มีผู้กราบทูลว่ามีเรือโจรสลัดอยู่หลายลำที่แล่นอยู่หน้าเกาะช้างด้านนอก ทำให้เรือเล็กเรือน้อยพวกเรือหาปลาทั้งหลายกลัวไม่กล้าออกทะเล หนีข้ามฝั่งมาเมืองตราดหมดสิ้น พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าฯ จึงทรงคิดที่จะออกตามจับพวกโจรสลัดเหล่านั้นโดยทรงคาดการณ์ว่าถ้าโจรสลัดมาอยู่บริเวณนี้ทั้งหมดก็จะต้องแวะมาตักน้ำที่คลองสลักคอกที่ตำบลเกาะช้าง พระองค์จึงได้นำเรือกำปั่นพระที่นั่งมงคราช ปักซี่กับกำปั่นพุทธสิงหาศน 2 ลำมาทอดอยู่ที่ปากคลองสลักคอกคอยจับสลัดอยู่ 3 วัน แต่ไม่พบเรือของพวกสลัด จึงเสด็จกลับมาทอดเรือพระที่นั่งอยู่ที่แหลมสิงห์ปากน้ำเมืองจันทบุรี เมื่อมาอยู่

ที่จันทบุรีในตอนเย็นก็ได้เห็นเรือของจีนสลัดเข้าโจมตีเรือลูกค้า แต่ไม่สามารถติดตามจับเรือจีนสลัดได้ เนื่องจากขณะนั้นเรือพระที่นั่งม้วนใบไว้หมดแล้ว ไม่สามารถจะชักใบติดตามเรือสลัดได้ทัน นอกจากนี้เดือนก็มีมืดถึงติดตามไปก็จะไม่เห็นเรือจีนสลัดได้ ต้องรอจนถึงเวลา 4 ทุ่มเดือนขึ้นสว่างแล้วจึงจะแล่นเรือกำปั่น 2 ลำ ติดตามไปจับสลัด พอถึงเวลาก็แล่นเรือพระที่นั่งเรือพุทธสิงหาสนเพื่อติดตามเรือโจรสลัดแต่ได้พบเรือของจีนสัวเล่าแซ ซึ่งถูกสลัดตีเมื่อตอนเย็นก่อนหน้านี้ ในเรือมีลูกเรือ 15-16 คน ถูกจีนสลัดไล่ตีมาจากเกาะช้าง แล้วมาทันกันที่เกาะปิดเกาะเปิด โจรสลัดได้โจมตีโดยการยิงปืนและทิ้งลูกระเบิด ทำให้คนในเรือตาย 2 คน ที่เหลือเจ็บป่วย มีคนที่อยู่ในสภาพดี 4-5 คน แต่จีนสลัดก็ไม่สามารถขึ้นเรือได้ เนื่องจากลมลำเภาแรง พัดเรือของโจรสลัดออกไป โจรสลัดจึงต้องใช้เรือกรรเชียงมาขึ้นเรือลำนั้น จันทบุรีเรือกลัวจีนสลัดจึงเอาขอนไม้ผูกกับตัวโตน้ำลอยหนีไป ลูกเรืออีก 6 คนก็โตน้ำว่ายจนจมน้ำตาย เมื่อโจรสลัดเข้ามาใกล้ลูกเรือได้บอกว่ามีแต่ใบจากบรรทุกมาขาย จีนสลัดจึงไม่ขึ้นเรือตีกรรเชียงจากไป เรือพระที่นั่งแล่นติดตามเรือของโจรสลัดไปแต่ก็ไม่พบ พบแต่จันทบุรีที่ผูกติดกับขอนไม้ลอยน้ำอยู่จึงรับตัวขึ้นเรือมา เมื่อแล่นต่อมาก็พบกับเรือของโจรสลัดลำดังกล่าวแต่ก็จับเรือสลัดไม่ได้เพราะลมเกิดสงบอ่อนลงเรือพระที่นั่งจึงแล่นติดตามไม่ได้ เรือของโจรสลัดได้ตีกรรเชียงเข้าฝั่งที่จันทบุรีหายไป⁽²⁹⁾

ในปีเดียวกันนี้เรือของเจ้าแก่งฮก ซึ่งมีจีนซัวเป็นไต๋กั้งเรือ รับจ้างขนข้าวให้พระยาพิศาลศุภผล 54 เกวียน ถูกโจมตีโดยเรือของจีนสลัดหลังจากออกจากเมืองสมุทรปราการ เรือของโจรสลัดมีคนประมาณ 25-26 คน มีทั้งปืน ดาบ มีด ตรี ทุกคนมีอาวุธพากันขึ้นไปบนเรือของจีนซัว ลูกเรือพากันกลัวโตน้ำหนี เมื่อโจรสลัดขึ้นเรือได้ก็จับจีนซัวและลูกเรือ 10 คนขังไว้บนดาดฟ้าหน้าเรือพวกโจรสลัดได้ปล้นสินค้าในเรือจนหมดแล้วพามาทิ้งไว้บริเวณเขาสามร้อยยอด โดยให้พวกจีนซัวลงเรือของจีนผู้ร้ายที่ถอนเสากับเชือกเก็บใบแล้วพร้อมกันให้แจว 2 เล่ม ข้าวสาร 1 ถังเป็นเสบียงพวกจีนซัวได้พากันแจวเรือมา 1 วันจึงกลับเข้าฝั่งที่คลองปราณแวะที่โรงภาษีฝาง ขอไม้ไผ่ทำเสาเพลลาใบ เอาผ้าทำใบแล่นมาอีก 2 วันถึงเมืองสมุทรปราการ พระยาพิพิธโกษาได้นำความขึ้นกราบทูลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงมีพระบรมราชโองการให้เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ว่าที่พระสมุหกลาโหม ให้จัดเรือกำปั่นติดตามโจรสลัดให้ทันเพราะโจรสลัดได้เรือบรรทุกข้าวไป 54 เกวียนคงจะแวะขายข้าว ณ ที่แห่งใดแห่งหนึ่ง การปราบโจรสลัดครั้งนี้เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ได้ใช้เรือกำปั่นรบ 2 ลำ คือเรือศรีรัตนโกสินทร์ มีหลวงศรีมหาธาตเจ้ากรมอาจาม และขุนวิสุทธิเดชปลัดกรมอาจาม พร้อมด้วยขุนหมื่นและไพร่หลวงกรมอาจามรวมเป็น 100 คนเศษ เรือกำปั่นตระเวนสำหรับเมืองชุมพรมีหลวงชุมพรภักดีผู้ช่วยราชการเมืองชุมพรกับขุนหมื่นและไพร่เมืองชุมพร 44 คน เรือทั้ง 2 ลำมีเสบียงอาหารและอาวุธปืนใหญ่หน่อยและกระสุนดินดำพร้อม นอกจากนี้ยังนำจีนที่อยู่ในเรือที่ถูกโจรสลัดตีติดตามไปด้วยเพื่อจะได้จำหน้าโจรสลัดได้

(30) ไม่มีหลักฐานว่าสามารถติดตามสลัดรายนี้ได้ การปราบโจรครั้งนี้กระทำครั้งใหญ่เนื่องจากเป็นเรือชนสินค้าของเจ้าภาษีคนสำคัญของ ราชสำนัก

ในปี พ.ศ. 2401 (1858) ผู้สำเร็จราชการเมืองตราดและกรมการเมืองตราดได้มีหนังสือแจ้งเข้ามาว่า พวกจีนแต่จิว จีนฮกเกี้ยน ที่เมืองตราดและจันทบุรีได้หนีลงไปสมทบกับจีนแต่จิว และฮกเกี้ยนที่เมือง กำปอดและเมืองกำปงโสม เข้าเป็นพวกกับจีนไหหลำและจีนมาเก๊าที่ศิลาขาว ปากอ่าวเมืองกำปงโสม รวมกันเป็นกองโจรใหญ่ประมาณพันคนเศษคอยโจมตีเรือลูกค้าในท้องทะเล เรือที่โจรสลัดกลุ่มนี้โจมตีได้แก่ เรือของจีนโกลูกค้าเมืองตราดที่ตำบลศิลาขาวปากอ่าวเมืองกำปงโสม เรือขุนเทพนายอากรสุราเมืองตราดที่ตำบลศิลาขาวปากอ่าวเมืองกำปงโสม เรือจีนเฉียนลูกค้ากรุงเทพฯ ที่ช่องตองหมิง เรือขุนพรพิทักษ์ นายกองช่วยเมืองตราดที่ปากคลองบางกระสอบแขวงเมืองปัจจันตคีรีเขตร เรือจีนชี่ลูกค้าเมืองตราดที่หน้าเมือง ปัจจันตคีรีเขตร เป็นต้น เรือของโจรพวกนี้ใหญ่ยาว 9 วาบ้าง 10 วาบ้าง มีปืนใหญ่ ปืนเล็ก กระสุนดินดำ พร้อมเครื่องศาสตราวุธ⁽³¹⁾ กองโจรสลัดจีนนี้นับว่ามีขนาดใหญ่มาก และอยู่ในพื้นที่ที่ยากต่อการปราบปรามในเขตตราด จันทบุรี กำปอด และกำปงโสม

โจรสลัดที่ศิลาขาวพวกนี้เมื่อตีเรือลูกค้าได้สิ่งของแล้วก็นำไปจำหน่ายให้แก่ชาวเมืองกำปอด เจ้าเมืองกำปอดก็ไม่ได้ปราบปรามโจรสลัดเหล่านี้และกลับเป็นใจกับพวกโจรจีนสลัดเหล่านี้อีกด้วย โจรพวกนี้จึงกำเริบคุมสมัครพรรคพวกเป็นกองโจร นอกจากนี้ยังสั่งเจ้าของเรือว่าใครจะไถ่เรือก็ให้ไปที่เมืองกำปอด การได้รับสนับสนุนจากผู้ปกครองท้องถิ่นก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โจรสลัดกลายเป็นกองโจรขนาดใหญ่ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้ขุนโผนแผ่นดินทะเลออกลาดตระเวนถึงเกาะช้าง และในเดือนห้าได้โปรดให้พระยาราชวังสรรจางวาง หลวงศรีมหาราชาเจ้ากรม ขุนวิสุทธเดชปลัดกรมอาษาจาม ขุนนางทั้ง 3 ให้คุมเรือกำปั่นคชสิทธิ์ ออกลาดตระเวน พร้อมกับทรงมีท้องตราถึงองค์พระหริรักษรามมหาอิศราธิบดี เจ้าเมืองอุดงมีไชยให้ช่วยว่ากล่าวเจ้าเมืองกำปอดที่สนับสนุนพวกกองโจรเรือสลัดเหล่านั้นด้วย⁽³²⁾

การปราบโจรสลัดที่ศิลาขาวของรัฐบาลไทยทำไมไม่สำเร็จ แม้ว่าจะใช้เรือรบหลายลำออกลาดตระเวนตามจับโจรเหล่านั้นก็ตาม เป็นเพราะโจรสลัดจีนได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าเมืองกำปอด รัฐบาลไทยไม่สามารถเข้าไปปราบโจรสลัดได้โดยตรง และทะเลบริเวณนั้นมีเกาะแก่งต่างๆ มาก เป็นที่หลบซ่อนของกองโจรได้อย่างดี ในเดือนหกปี พ.ศ. 2401 (1858) นี้เองโจรสลัดที่ศิลาขาวก่อเหตุปล้นเรือของจีนทั้งซึ่งปืนลูกค้าอยู่เมืองตราดที่บรรทุกสินค้าเพื่อมาค้าขายที่กรุงเทพฯ ในระหว่างทางเมื่อมาถึงช่องแสมสาร ก็ถูกโจมตีด้วยเรือผู้ร้ายยาว 7 วา จีนในลำเรือมี 10 คน จีนผู้ร้ายมีอาวุธ ดาบ ตรีศรบมือ ยิงเรือจีนทั้งและขึ้นมาบนเรือเก็บเอาสิ่งของในเรือพร้อมเงินอีก 2 ตำลึงกึ่ง เรือของโจรสลัดยังมีอีก 2 ลำจอดอยู่ที่ร่องกำปั่นนอกช่องแสมสาร⁽³³⁾

การที่ปราบปรามโจรสลัดไม่สำเร็จ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงวินิจฉัยว่ามาจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการคือ หนึ่ง เมื่อเกิดเหตุการณ์ปล้นสะดมขึ้นผู้สำเร็จราชการเมือง

จันทบุรีรายงานเข้ามาล่าช้า เนื่องจากคิดว่าจะสามารถติดตามโจรสลัดและจับตัวมาลงโทษได้เอง หลังจากจับโจรสลัดได้แล้วจึงจะรายงานเข้ามายังเมืองหลวง ด้วยเกรงว่าหากรายงานเข้ามาก่อน เหตุการณ์สงบก็จะถูกตำหนิว่ารายงานไม่ครบถ้วนการทำงานบกพร่อง สอง ข้าหลวงที่คุมเรือหลวงออกไป ลาดตระเวน ถึงแม้จะแล่นเรือตามทันพวกโจรสลัดและเห็นเหตุการณ์ที่โจรสลัดตีเรือลูกค้าอยู่ที่ขาดความกล้าหาญที่จะต่อสู้กับโจรสลัดถึงแม้มีอาวุธอยู่พร้อมและเห็นว่าโจรสลัดก็ตาม พระองค์เปรียบเรือรบของกองลาดตระเวนเหมือนกับตะขาบที่จะต่อสู้กับมดตะนอยซึ่งเป็นเรือของโจรสลัด ถึงแม้จะตัวใหญ่กว่าก็ยังไม่อาจสู้ได้ตั้งความว่า

“...ข้าหลวงนายเรือบางคนเป็นแต่ปากกล้าอวดเขา แต่ใจนั้นยังขลาดอยู่ ถ้าไม่จวนตจนจวนตัวจะต้องจำดีแล้ว ก็จะไม่ใคร่เข้าสู่สลัด จะเลี้ยงเลี้ยวไว้วีโลเลไปด้วยเข้าใจว่าเมื่อรบสู้กับอายสลัด ถึงปืนใหญ่ในเรือลาดตระเวนจะยิงไปๆ หลายนัด คราวที่จะถูกเรืออายสลัดเข้าได้นั้นก็น้อย ปืนของอายสลัดจะมีอยู่สักบอกหนึ่งสองบอกนั้น ก็เป็นมดตะนอยถ้ามันจะยิงตอบโต้มา ด้วยเป็นเวลาจวนตจนจวนตัวจำดีของมัน ถ้าเคราะห์ห้ามยามร้ายมาถูกตัวเข้าที่สำคัญก็ต้องตายเสีย จะหาได้กลับมาเหนือกเมียไม่ ถ้ามีเมียสาวหลายคนก็จะยิ่งวิตกหนักเข้า ด้วยกลัวว่าจะถึงคราวที่เมียสาวๆ ของตัวจะต้องแยกย้ายกระจ่ายกระจัดไป เพราะเปนด์ังนี้ก็คิดเห็นว่า ถ้าจะไล่ติดตามตีอายสลัดนั้น ถึงจะตามทันจับตัวได้ถึงจะได้แต่เกียรติยศหน้าตา ก็เปนด์เกียรติยศน้อยเหมือนตะขาบชนมดตะนอย...”⁽³⁴⁾

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงกล่าวตำหนิพวกองตระเวนที่ขาดความกล้าหาญ เห็นแต่ประโยชน์ของตัวเอง การเสี่ยงตายเพื่อปราบโจรสลัดนั้นเป็นการไม่คุ้มกับรางวัลที่จะได้รับพระราชทานเป็นสิ่งของเพียงเล็กน้อย พวกข้าราชการสามารถเกณฑ์สิ่งของนี้จากชาวบ้านได้อยู่แล้ว⁽³⁵⁾ การปราบโจรสลัดที่ศิลาขาวซึ่งเป็นค่ายโจรสลัดขนาดใหญ่นี้ไม่สามารถทำได้แต่เพียงลำพังแต่กองทัพไทยเท่านั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากบรรดาเจ้าเมืองในกัมพูชาด้วย พระยาราชวังสรรได้รับพระราชโองการให้ไปปราบโจรสลัดที่หน้าน้ำเมืองจันทบุรีและตราดได้นำเรือหลวงคือ เรือกำปั่นคชสีห์และกำปั่นศรีรัตนโกสินทร์แก่ลัวกลางสมุทรออกไปขอความร่วมมือจากพระหริรักษรามมหาอิศราธิบดี ณ เมืองอุดงมีไชยและเจ้าเมืองกำปงโสมให้ช่วยปราบโจรสลัดที่ศิลาขาว บ้านศรีเหงา นับตั้งแต่เดือนหก แรมสองค่ำ ปี พ.ศ. 2401 (1858) ในระหว่างการเดินทางได้จับโจรสลัดที่เกาะกรูดได้กลุ่มหนึ่ง โจรสลัดกลุ่มนี้ยกกะบัตตะลาการเมืองกำปงโสม รู้จักดีว่าเป็นโจรสลัดที่ศิลาขาวบ้านศรีเหงา พระยาราชวังสรรได้ไถ่ถามจีนเมียนนายเรือ จีนช่างจีนเดียว จีนโห รับสารภาพว่าได้คิดกับจีนตัวเฮียงตง จีนอว จีนอูยแซอึ้งได้หวนวณ จีนเถ้าแก่เต้า บ้านศิลาขาว จีนชีซาเฮียกับพวกประมาณ 50 คนเศษ พวกจีนเหล่านี้ได้พากันไปที่เกาะงู และทำ

พิธีสาบานเป็นพวกเดียวกัน โดยการเชือดคอไก่เอาเลือดนั้นใส่น้ำสุรา ใส่เนื้อแล้วถอดเสื้อมือซ้ายเสียดข้างหนึ่ง จุดธูปจิ้นคนละดอกสาบานตัวเป็นพี่น้องกัน แล้วเสพสุราใส่เลือดไก่ทุกคน เสร็จแล้วก็ตั้งให้จิ้นตงเป็นตัวเฮีย จิ้นอวายเป็นยี่เฮีย จิ้นเถ้าแก่เต้าเป็นซาเฮีย จิ้นซีเป็นซาเฮีย แล้วแยกย้ายกันไปเป็นสลัดเที่ยวตีเรือลูกค้า และปล้นโรงจิ้นมีชื่อบ้านเกาะกระปือ แขวงเมืองกำปอตด้วยแห่งหนึ่ง จิ้นตงตัวเฮีย จิ้นอวายี่เฮีย และจิ้นซีซาเฮีย จัดเรือเที่ยวตีเรือลูกค้ายังไม่ได้กลับมา จิ้นเต้าซึ่งเป็นซาเฮียนั้นไม่ได้ไปอยู่ที่ศิลาขาว เรือรบของพระราชวังสรรได้ออกตระเวนจับโจรสลัดในน่านน้ำจันทบุรีและตราดหลายกลุ่ม⁽³⁶⁾ แต่โจรสลัดก็ยังคงมีอยู่มากในทะเลด้านตะวันออกบริเวณที่ติดกับเขตแดนเมืองกำพูชา ค่ายโจรเหล่านี้ทำการแบบกงสีและสาบานตัวเป็นพี่น้องแบบตัวเฮีย

ในราวเดือน 9 ปี พ.ศ. 2401 (1858) นี้เองเจ้าพระยาสมุหกลาโหมได้ให้หมื่นวิเศษอักษรา หมื่น อาษาขรินไปผูกปี ณ เมืองปราณบุรี เมืองกำเนิดนพคุณ เมืองประจวบคีรีขันธ์ ได้นำค่าแรงงานจิ้น 780 เหยียดและทองคำ 5 ตำลึง สลึง นำลงเรือมาที่เขาตะเกียบแขวงเมืองปราณบุรี พบโจรสลัดจิ้นปล้นเรือเก็บเอาสิ่งของในเรือไปสิ้นและฆ่าพวกข้าหลวงที่มากับเรือตาย 7 คน เหลือ 5 คน โจรสลัดจิ้นพวกนี้ได้แล่นเรือไปอยู่ที่คู้ทะเลแขวงเมืองกำปอต จิ้นผู้ร้าย 3 คนก็ลงเรือสำเภามาซื้อฝิ่นที่ตลาดในเมืองกำปอต พวกที่ถูกจับได้โดดหนีจากเรือข้ามมายังเมืองกำปอต แจ้งให้เจ้าเมืองไปจับผู้ร้ายที่มาซื้อฝิ่นได้ ส่วนผู้ร้ายที่อยู่ในเรือหนีไปได้⁽³⁷⁾ การปล้นสะดมเรือทั้งเรือพ่อค้าจนกระทั่งเรือของหลวงที่พวกโจรสลัดกระทำดูเหมือนเป็นเรื่องปกติ ตราบใดที่กองทัพไทยไม่มีแสนยานุภาพเพียงพอที่จะรักษาความสงบในทะเลได้ โจรสลัดที่รวมกันเป็นตัวเฮียก็ยังคงอาละวาดอยู่ในท้องทะเลทั่วไป และดูเหมือนว่าเมืองกำปอตจะเป็นแหล่งใหญ่สองสมุทรสลัดพวกที่ปล้นสะดมในน่านน้ำไทยก็จะเข้าไปหลบภัยที่นี่

ทะเลทางด้านตะวันออกของไทยนับตั้งแต่่านน้ำเวียดนาม เมืองกำปองโสม เกาะกง เกาะกรูด เกาะช้าง แหลมจอบจังหวัดตราด บริเวณนี้มีคู้ถ้ำที่หลบหลุมมรสุมหลายแห่ง เรือสำเภาก็เดินทางผ่านไปมาคงจะแวะพักหลบหลุมมรสุม เช่นเดียวกับพวกโจรสลัดก็ถือโอกาสตักปล้นสะดมเรือสินค้าที่เข้ามาแวะพักหรือเดินทางผ่านในเส้นทางเดินเรือสำเภานี้

ในปี พ.ศ. 2404 (1861) พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ประกาศให้หัวเมืองใหญ่ย่อยในภาคใต้ทั้งหมดทราบฯ พระองค์ได้สร้างเรือรบกลไฟและเครื่อง ศาสตร์อาวุธเพื่อเป็นเครื่องระวังกำจัด โจรสลัดที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม จึงคิดที่จะให้ทหารและเอ็นจิเนียในเรือมีความชำนาญในการใช้เครื่องจักรและคนงานในเรือมีความชำนาญในการใช้ใบและถือท้ายเรือ พระองค์ได้ส่งเรือกลไฟ 2-3 ลำออกตระเวนเยี่ยมหัวเมืองที่เป็นเมืองขึ้นของกรุงเทพฯ ทั้งทะเลด้านตะวันออกและตะวันตกเพื่อให้พวกโจรสลัดทั้งหลายเกรงขาม โดยในเรือมีเจ้านายบางพระองค์และขุนนางใหญ่บางท่านออกไปด้วย ขุนนางผู้ใหญ่ที่ออกไปคือเจ้าพระยาศรีสุริยวงษ์ ผู้สำเร็จราชการว่าที่สมุหกลาโหมผู้มีอำนาจบังคับบัญชาหัวเมืองภาคใต้ทั้งปวง มีฐานะเป็นประธานเรือกลไฟหลวงที่ออกไปตระเวนเยี่ยมบ้านเมืองทั้งปวงในครั้งนี้⁽³⁸⁾ การลาดตระเวนใน

ครั้งนี้ก็เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับชาวเมืองที่อยู่ริมทะเลทั้งหลายคลายความหวาดกลัวจากโจรสลัดจีนลง

การปราบโจรสลัดจีนตามหัวเมืองชายทะเล ยังไม่สามารถทำได้ถึงแม้ว่ารัฐจะพัฒนาอาวุธและมีเรือกลไฟเพื่อใช้ในการปราบปรามนี้ หัวเมืองแถบชายทะเลนับตั้งแต่สมุทรปราการถึงชุมพรยังคงเป็นแหล่งส่องส่องของโจรสลัดขนาดใหญ่ ในปี พ.ศ. 2405 (1862) จีนไหหลำผู้หนึ่งชื่อจินบูน แซ่เหงา อายุ 65 ปี ตั้งบ้านเรือนอยู่เมืองเพชรบุรี ได้ให้การเรื่องถึงพวกตัวเสียกลุ่มหนึ่งที่เป็นโจรสลัด มีหัวหน้าชื่อจินบู แซ่หลิมเป็นจีนไหหลำเช่นกัน อายุ 40 ปี จินบูได้เกลี้ยกล่อมบรรดาจีนไหหลำให้เข้าเป็นพวกตัวเสียได้ ดังนี้คือที่เมืองชุมพร 150 คน สมุทรสาคร 50 คน และที่สมุทรปราการ 80 คน จินบูได้เล่าว่าเขาได้ต่อเรือสำเภายู่ที่เมืองชุมพรลำหนึ่งแต่ยังไม่เสร็จ จึงคิดทางหาเงินโดยการออกเรียไรเงินและเกลี้ยกล่อมพวกจีนให้ได้มากเพื่อจะมาต่อเรือสำเภาลำนี้ให้เสร็จ ต่อจากนั้นก็ได้นำเรือออกไปเป็นโจรสลัดคอยตีเรือเล็กเรือน้อยต่างๆ ที่มาค้าขายทางทะเล เมื่อได้ทรัพย์สินมามากน้อยแค่ไหนก็จะมาแบ่งปันกัน จินบูได้ให้พรรคพวกออกเกลี้ยกล่อมจีนไหหลำมากขึ้นโต๊ะร่วมสาบานที่โรงจีนซุ่นเฮา ได้พวกไหหลำมาอีก 44 คน จีนไหหลำที่มากขึ้นโต๊ะให้เงินคนละ 1 สลึง จินบูได้แต่งตั้งให้จินปวด จินเตาเป็นยี่เสีย จินเทียวเป็นซาเฮีย จินปุ่นให้เงินจินบู 8 บาท จินเทียวให้ 2 บาท เงินที่เรียไรได้นี้ถูกนำไปให้จินบูเพื่อต่อสำเภาก็เสร็จ จินบูได้มอบหนังสือคุ้มกันแก่จินปวด ทั้งหมด 19 ฉบับ หนังสือนี้เป็นหนังสือคุ้มกัน หากพวกที่เข้าตัวเสียแล้วจะไปค้าขายเมืองใด ตัวเสียเมืองอื่นจะมาตีไม่ได้ และถ้าหากจีนผู้ใดที่ต้องการหนังสือคุ้มกันนี้ก็ให้เรียกเก็บฉบับละ 1 บาท 2 สลึงมอบไว้ให้กับจินบู จินบูยังสั่งให้จินปวดไปเกลี้ยกล่อมจีนไหหลำที่ตำบลละหานบอนมาเข้าพวกอีกและได้เรียไรเงินจากจีนไหหลำที่นั่นมาได้อีก 8 ตำลึง จากที่บ้านแหลมอีก 15 ตำลึง รวมเงินทั้งเก่าใหม่ที่เรียไรได้เป็น 1 ชั่ง 5 ตำลึง เงินจำนวนนี้จินบูได้อาไปซื้อข้าวสารบรรทุกเรือไปเมืองชุมพร เพื่อจะไปเป็นโจรสลัด⁽³⁹⁾

ในเรื่องจินบู เป็นตัวเสียและโจรสลัดนี้ ท่านเจ้าพระยาอัครมหาเสนาบดีได้มีสารตรามาถึง พระยากำแหงสงครามผู้ว่าราชการเมืองชุมพร ให้สืบดูว่าจินบูผู้นี้มาต่อเรือที่แห่งใด ในสารตราฉบับดังกล่าว ได้กล่าวถึงกลุ่มจินบูว่ามีพรรคพวกประมาณ 200 คน เป็นจีนไหหลำ อยู่ที่แขวงเมืองสมุทรปราการ สมุทรสงคราม เพชรบุรี และชุมพร ทำการเรียไรเงินเพื่อต่อเรือจะได้ไปเป็นโจรสลัดคอยตีเรือลูกค้าในท้องทะเล ท่านเจ้าพระยาอัครเสนาบดียังได้ตั้งข้อสังเกตว่า จีนที่ดีเรือลูกค้าทุกครั้งเป็นจีนไหหลำดังนั้นจะไว้ใจจีนกลุ่มนี้ไม่ได้ ดังความว่า

“...แลทุกวันนี้การเกิดสลัดศัตรูตีเรือลูกค้าวานิชในท้องทะเลครั้งใด ก็
ได้ความว่าพวกจีนหัยหลำทุกครั้ง พิศระเห็ดดูเหินว่าพวกจีนหัยหลำซึ่งออกมา
เที่ยวทำมาหากินอยู่ตามแขวงเมืองนั้นมักชักชวนกันเปนพวกเปนเหล่าคบคิด
กันกระทำโจรรักทำ เทียวตีเรือลูกค้าเนื่องๆ จะไว้ใจแก่พวกจีนหัยหลำมิได้...”⁽⁴⁰⁾

โจรสลัดจีนที่ออกอาละวาดในทะเลในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นนี้ได้ใช้ระบบกงสีตัวเสียในการชั่งสุ่มและจัดการกับกองเรือของตนเองออกเที่ยวปล้นสะดม โจรสลัดจีนพวกนี้สร้างความลำบากใจให้กับรัฐและเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวของการค้าในภูมิภาคนี้อย่างยิ่ง การออกอาละวาดปล้นสะดมของโจรสลัดจีนนั้นมีตั้งแต่น่านน้ำทะเลในประเทศจีนไปจนถึงสุดแหลมมาลายู หนังสือพิมพ์บางกอกกรีคอร์เดอร์ ฉบับวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2408 (1865) รายงานว่าเรือจีนสลัดได้ตีเรือสำเภาสองเส้าของสยาม ห่างจากฮ่องกง 40 ไมล์ เรือของสลัดจีนเป็นเรือสำเภามีอาวุธต่างๆ ในเรือพร้อมนาฬิกาเรือ และปืนสำหรับเรือ 2 กระบอก พร้อมกับเชือกและเสบียงอาหาร สลัดได้จับตัวนายเรือแล้วโยนทิ้งลงน้ำให้บอกสิ่งของที่มีค่า ส่วนลูกเรือก็ถูกโยนตีบาดเจ็บสาหัสไปตามๆกัน ก่อนที่จะหนีจากไปได้นำเอากำมะถันทิ้งลงในเรือเพื่อจะเผาเรือเสีย แต่โชคดีที่เรือสยามสามารถแล่นกลับมายังฮ่องกงได้ ในช่วงระยะเดียวกันทางเมืองไซ่ง่อน ยังจับพวกโจรสลัดได้อีก 4 ลำเรือ ที่เที่ยวออกปล้นเรือต่างๆ ที่ผ่านไปมา ส่วนทางใต้ของไทยโจรสลัดก็ออกอาละวาดหนัก เจ้าเมืองตรังگانูได้ทำหนังสือไปถึงเจ้าเมืองสิงคโปร์ว่า สลัดอาละวาดหนักจนชาวบ้านและเรือลูกค้าไม่สามารถทำมาหากินได้ ด้วยเหตุนี้จึงไม่สามารถนำตะกั่วมาขายให้แก่เจ้าเมืองสิงคโปร์ได้ ขอให้ เจ้าเมืองสิงคโปร์ช่วยไล่พวกสลัดด้วย ⁽⁴¹⁾ แม้ว่าเจ้าเมืองตรังگانูจะไม่ได้ระบุว่าโจรสลัดที่กล่าวถึงนี้เป็นโจรสลัดจีนหรือสลัดแขก แต่ก็แสดงให้เห็นว่าเกิดความไม่ปลอดภัยทั้งทางทะเลด้านเหนือและใต้ของไทยในการเดินทางค้าขายอย่างยิ่ง

ในวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2408 (1865) กัปตันทอมสันได้ออกเดินทางจากฮ่องกงเพื่อมาบางกอกในระหว่างเดินทางได้พบกับเรือสำเภาของโจรสลัดเข้าโจมตี กัปตันทอมสันเล่าว่าเรือสำเภาของโจรสลัดนั้นแล่นเร็วกว่าเรือกำปั่นของเขามาก และการโจมตีก็เป็นไปอย่างรวดเร็วและแม่นยำ ขณะที่กัปตันทอมสันตั้งท่าจะยิงเรือสลัดแต่สลัดกลับยิงปืนเล็กมาที่เรือกำปั่นก่อนหลายนัด และยังถูกต้นหนตาย พวกกลาสีเรือก็ถูกปืนบาดเจ็บหลายคน ส่วนพวกที่ไม่บาดเจ็บก็หนีกันกระจัดกระจาย ลับสนอหลบหนีไปหมดในเรือ บางคนก็หนีลงข้างล่าง บางคนปีนขึ้นบนเสากระโดง ต่อจากนั้นพวกโจรสลัดก็ปีนขึ้นมาบนเรือกำปั่นประมาณ 30 คน โจรสลัดทุกคนมีปืนแขนเสื้อหกดกระบอกหนึ่ง ดาบเล่มหนึ่ง และปืนทหารกระบอกหนึ่ง เมื่อโจรสลัดจับกัปตันทอมสันได้ก็ถามว่าเงินอยู่ที่ไหนถ้าไม่บอกจะฆ่าเสีย ส่วนต้นหนที่ถูกปืนนอนกลิ้งอยู่พวกสลัดก็เอาปืนยิงซ้ำเข้าข้างหลัง เมื่อพวกโจรสลัดชนของไปแล้ว กัปตันจึงนำเรือแล่นไปยังไซ่ง่อน หลังจากรักษาตัวหายบาดเจ็บแล้วจึงแล่นเรือต่อมายังเมืองไทย ⁽⁴²⁾

อีกเหตุการณ์หนึ่งที่เรือถูกปล้นโดยโจรสลัดจีนระหว่างการเดินทางจากฮ่องกงเข้ามายังกรุงเทพฯ หนังสือพิมพ์บางกอกกรีคอร์เดอร์ ฉบับวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2409 (1866) รายงานว่าเรือกำปั่นชื่อ ไดมอนซิดี้ได้เดินทางจากฮ่องกงมายังกรุงเทพฯ ในวันนั้นลมตะวันออกเฉียงเหนือพัดกล่ามหนัก เมื่อเรือแล่นเข้ามาถึงเกาะฮ่องกงก็ได้แวะเข้าพักบังลม ขณะนั้นกัปตันเรือไดมอนซิดี้เห็นเรือสำเภา 2 ลำ แล่นออกมา ต่อมาเรือสำเภาทั้ง 2 ลำนั้นได้กลายเป็น

เรือของโจรสลัดเข้าปล้นเรือโดมอนซิติ์ สลัดได้โจมตีโดยการโยนหม้อดินเข้าไปที่เรือโดมอนซิติ์ และยิงตามด้วยปืนใหญ่ ต่อจากนั้นก็ปืนขึ้นมาปล้นเรือ นายสลัดสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ด้วย พวกเขาต้องการฝิ่นและเงิน และต้องการแผนที่และนาฬิกาพกของเรือ โจรสลัดได้สั่งไม่ให้นักปล้นเรือโดมอนซิติ์นำเรือกลับไปที่ย่องกง ด้วยกลัวว่าทางเมืองฮ่องกงจะรู้ว่าโจรทำการปล้นเรืออยู่ที่ปากอ่าวฮ่องกง และถ้าหากนักปล้นนำเรือกลับไปที่ย่องกงจะทำลายเรือทิ้ง เรือโดมอนซิติ์จึงแล่นมาที่ไซ่ง่อนเพื่อนำผู้เจ็บป่วยมารักษา ต่อจากนั้นก็แล่นมาที่กรุงเทพฯ สิ่งของที่โจรสลัดปล้นไปได้ทั้งหมด คือ ผ้าแพรราคาหมื่นเหรียญ และเสื้อผ้าสิ่งของๆ ลูกเรือและนักปล้น ประมาณว่าเรือโจรสลัดมีคนล้าละ 40 คน เรือโดมอนซิติ์ไม่สามารถต่อสู้กับเรือของโจรสลัดได้ ลูกเรือก็ตกใจหนีลงใต้ดาดฟ้าหมด⁽⁴³⁾

เมื่อโจรสลัดจีนอาละวาดหนักเข้าในปี พ.ศ.2409 (1866) อังกฤษได้ส่งเรือกำปั่นรบของตนชื่อ โอปะซ่า ออกกวาดล้างโจรสลัดตั้งแต่ฮ่องกงลงมาทางทะเลจีนใต้ จับเรือสลัดได้ 16 ลำ จับจีนสลัดได้ 240 คน ปืนใหญ่ 53 กระบอก จากนั้นก็เผาที่ช่องซุมหนุมของจีนสลัดที่ตั้งอยู่แหลมปักชุยแล้วปล่อยนักโทษที่จีนสลัดจับไว้ 27 คน ที่แหลมปักชุยนี้เองอังกฤษได้ออกตามจับสลัดอีกครั้งหนึ่งได้ เรือสลัดทั้งหมด 15 ลำ ปืนใหญ่ 43 กระบอก โจรสลัด 200 คน เรือสำเภของโจรสลัดบางลำที่เรือโอปะซ่าจับได้นั้นมีขนาดยาวกว่าเรือกำปั่นโอปะซ่ามาก เมื่อซักถามได้ความว่าเข้ามาจากเจ้าชองโดยอ้างว่าจะมาค้าขายแต่ในความเป็นจริงแล้วเข้ามาเพื่อจะเที่ยวออกปล้นเรือสินค้าลำอื่นๆ บรรดาโจรสลัดจีนที่จับได้เหล่านี้ ทางอังกฤษได้ส่งให้รัฐบาลจีนลงโทษถึงประหารชีวิต⁽⁴⁴⁾

ถึงแม้ว่าอังกฤษจะปราบปรามเรือโจรสลัดอย่างหนักแต่การโจมตีเรือสินค้าของโจรสลัดก็ยังคงมีอยู่ เรือที่เดินทางจากฮ่องกงมายังกรุงเทพฯ ยังถูกโจมตีอยู่เสมอๆ ในการป้องกันตัวเองจากการโจมตีของพวกเรือสลัดจีน เรือของพวกพ่อค้ามักจะต้องนัดกันออกเดินทางครั้งละ 3-4 ลำ เพื่อจะได้ช่วยเหลือกันหากเกิดเหตุภัยในระหว่างเดินทาง ขณะเดียวกันพวกโจรสลัดก็จะใช้เรือโจมตีมากกว่า 1 ลำ เช่นกันเป็นลักษณะของการช่วยกันโจมตี ในวันเสาร์เดือน 4 แรม 9 ค่ำ เวลาเช้า พ.ศ. 2409 (1866) เรือกำปั่น 3 ลำ ออกจากฮ่องกงเดินทางยังกรุงเทพฯ แล่นมาพร้อมกัน เรือกำปั่นชื่อ กองกะเรอ ก็ถูกลอบโจมตีจากกองเรือสลัด โจรสลัด 30 คน ได้ปืนขึ้นมากำปั่นพร้อมดินระเบิดและอาวุธครบมือ เรือกองกะเรอสามารถรอดจากการยึดครองของโจรสลัดได้ เพราะเรืออีก 2 ลำ ที่เดินทางมาพร้อมกันได้เข้าช่วยเหลือ⁽⁴⁵⁾

ในท้องทะเลไทยโจรสลัดยังคงโจมตีเรือสินค้าทั้งทางอ่าวไทยด้านตะวันออกและตะวันตก เช่นเดิม หนังสือพิมพ์บอกกอร์คอร์ดอร์ ฉบับวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2409 (1866) ได้กล่าวถึงเหตุการณ์โจรสลัดปล้นเรือที่บางยี่สาน เรือลำดังกล่าวหลังจากจำหน่ายน้ำตาลที่กรุงเทพฯ เสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะเดินทางกลับไปยังเพชรบุรี และแวะพักที่ปากอ่าวเมืองสมุทรสาครกับเพื่อนเรือหลายลำ ต่อจากนั้นก็พากันเดินทางไปยังเพชรบุรีพร้อมกับเรือหลายลำ เมื่อเรือมาถึงบาง

ยี่สานก็พบกับเรือโจรสลัดจีนเข้า โจรสลัดจีนได้เข้าปล้นเรือน้ำตาลที่อยู่ลำท้ายสุดของขบวน โจรสลัดมีทั้งหมด 20 คนเศษได้ปล้นเอาสิ่งของไปหมด แล้วหนีออกไปยังทะเลลึก

ต่อมาวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2409 (1866) หนังสือพิมพ์บางกอกกรีคอร์เดอร์ได้รายงานโจรสลัดโจมตีเรือสินค้าทางด้านตะวันออกของอ่าวไทยว่า โจรสลัดมีอย่างชุกชุมคอยลอบโจมตีเรือสินค้าระหว่างช่องแสมสารถึงเกาะสีชัง ถ้าเรือลำใดมาจอดบังลมอยู่ที่ช่องแสมสารตั้งแต่ลำหนึ่งและสองลำแล้ว พวกโจรสลัดจะลงเรือเปิดลำละ 15-20 คน แต่ลงอยู่ในท้องเรือให้เห็นแค่สองคนแจวหัว แจวท้ายเมื่อมาใกล้เรือลูกค้า ก็ทำที่เป็นบอกขายหรือซื้อสินค้า พอเห็นได้ทีแล้วก็โดดขึ้นบนเรือ ไล่ฟันเจ้าของเรือเก็บเอาสิ่งของไป และถ้าหากเรือมีสินค้ามากก็ปล้นเอาเรือไปทั้งลำ เอาสินค้าเข้าไปขายที่จันทบุรี เจ้าเมืองกรมการเมืองก็รู้ว่าเป็นพวกโจรสลัดแต่ไม่สามารถทำประการใดได้ เพราะโจรเหล่านี้มีธงช้างเผือกและหนังสือทะเบียนเรือ ทางด้านหนังสือพิมพ์บางกอกกรีคอร์เดอร์เสนอให้รัฐบาลจัดเรือกำปั่นไฟไว้ที่หัวเมืองชายทะเลสำหรับปราบโจรสลัดเหล่านี้ จึงจะสามารถปราบโจรสลัดได้อย่างได้ผล⁽⁴⁷⁾

ในปลายรัชสมัยของรัชกาลที่ 4 โจรสลัดไม่มีเพียงแค่ทางฝั่งด้านตะวันออกภาคใต้เท่านั้น การรบกวนกับระหว่างกงสีเหมืองแร่ในภาคใต้โดยเฉพาะที่ภูเก็ต ทำให้สมาชิกกงสีเหมืองแร่ตีบุกบางกลุ่มได้หันเหไปเป็นโจรสลัด ก่อการปล้นสะดมเรือสินค้าต่างๆ ในทะเลด้านตะวันตกอีกด้วย ดังปรากฏว่าในปี พ.ศ. 2410 (1867) จีนสลัดที่เที่ยวตีเรือลูกค้าเป็นจีนจากกงสีในภูเก็ตที่วิวาทกัน กงสีทั้ง 2 ฝ่ายจะลงเรือออกเป็นสลัดเที่ยวสอดแนมพวกคู่วิวาทที่ไปเที่ยวหาเสบียงมาส่งให้พรรคพวก หากพบเห็นก็จะช่วงชิงเสบียงเอาไว้ และถ้าหากพบเรือลูกค้าที่เดินทางค้าขายผ่านไปมากก็จะตีเอาทรัพย์สินของไว้ เรื่องที่โจรสลัดจีนออกเที่ยวปล้นลูกค้าทางชายฝั่งตะวันตกนี้ทางกงสุลอังกฤษได้มีจดหมายร้องเรียนมาให้ทางรัฐบาลไทยช่วยจัดการปราบปรามให้หมดสิ้น ทางฝ่ายเจ้าพระยาอัศรมหาเสนาบดีก็ได้มีสารตราสั่งให้เจ้าเมืองตะกั่วป่า เมืองพังงา เมืองตะกั่วทุ่ง เมืองภูเก็ต และเมืองถลางให้สืบสวนพวกโจรสลัดและจับตัวมาลงโทษให้ได้⁽⁴⁸⁾

เหตุการณ์สำคัญเหตุการณ์หนึ่งที่อังกฤษต้องการให้รัฐบาลไทยจับสลัดมาลงโทษให้ได้คือเหตุการณ์โจรสลัดจีนตีเรือของชาวพม่าคนในบังคับอังกฤษที่เมืองตะกั่วทุ่งในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2410 โจรสลัด 30 คน ได้ปล้นเอาเรือและนำพ่อค้าจีนที่อาศัยมากับเรือไปด้วย ส่วนลูกเรือและนายเรือ 5 คน พวกโจรสลัดได้นำมาปล่อยไว้แถวเกาะดอนซึ่งขึ้นอยู่กับเมืองตะกั่วป่า ทางเจ้าพระยาอัศรมหาเสนาบดีสั่งให้เจ้าเมืองต่างๆ จับโจรสลัดรายนี้ให้ได้ ซึ่งก็จับโจรสลัดรายนี้ได้ 4 คน และทรัพย์สิน 4 ส่วน ขาดอยู่ 2 ส่วน การที่ทางการต้องเร่งจับโจรรายนี้ให้ได้ทางการไทยอ้างว่าเพราะอังกฤษกับไทยเป็นไมตรีอันสนิท ลูกค้าเดินทางไปมาค้าขายกัน เมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับลูกค้าก็ต้องรีบช่วยกันแก้ไข⁽⁴⁹⁾

การเกิดโจรสลัดจีนในท้องทะเลไทยเพิ่มมากขึ้นภายหลังการทำสนธิสัญญาเบาว์ริงมาจากการที่ชาวจีนยังคงอพยพออกจากประเทศตนจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง เพราะดินแดนทางใต้ของ

ประเทศจีนยังคงมีเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมือง อันเนื่องมาจากภัยคุกคามจากประเทศมหาอำนาจ และปัญหาความอดอยากในแผ่นดินเกิด ประกอบกับในช่วงระยะนี้การเดินทางในภูมิภาคนี้มีมากขึ้นเพราะอังกฤษและประเทศมหาอำนาจทั้งหลายต่างเข้าไปทำสนธิสัญญาการค้ากับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนี้ ทำให้มีการติดต่อค้าขายในภูมิภาคกับประเทศตะวันตกต่างๆ มากขึ้น แต่อุปสรรคทางการค้าที่สำคัญก็คือพวกโจรสลัดโดยเฉพาะชาวจีนที่กำลังแผ่อิทธิพลเป็นกองโจรขนาดใหญ่ทั้งบริเวณตะวันออกและตะวันตกของท้องทะเลไทย โจรสลัดที่ออกอาละวาดเหล่านี้มีการจัดตั้งเป็นกองทัพเรือขนาดใหญ่และมีการจัดความสัมพันธ์แบบกงสีγγγγที่พร้อมจะปล้นสะดมเมื่อมีโอกาส

3. การปราบโจรสลัดในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5

โจรสลัดนั้นเป็นเรื่องระดับภูมิภาคที่มีอยู่ทั่วไปในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โจรสลัดจีนมีอยู่นับตั้งแต่ทะเลจีนใต้จนถึงคาบสมุทรมลายู และ โจรสลัดแขกที่มีอยู่ในคาบสมุทรมลายูจนถึงช่องแคบมะละกา และหมู่เกาะต่างๆ ในดินแดนชวา ในสมัยรัชกาลที่ 5 ปัญหาโจรสลัดทางด้านทะเลตะวันตกมีมากขึ้นตามความเจริญของการทำเหมืองแร่ดีบุก นอกจากนี้โจรสลัดแขกที่หมดบพบาทในท้องทะเลไป นับตั้งแต่ต้นสมัยรัตนโกสินทร์เป็นต้นมาได้กลับขึ้นมามีบทบาทในการปล้นสะดมพ่อค้าในท้องทะเลเคียงคู่กับโจรสลัดจีนด้วย ในสมัยนี้เองอังกฤษซึ่งครอบครองปีนัง สิงคโปร์ และทะเลทางมะละกาได้กดดันให้รัฐบาลไทยปราบปรามโจรสลัดด้วย เนื่องจากหากอังกฤษปราบปรามอย่างหนักแต่ฝ่ายไทยไม่ปราบปรามอย่างจริงจัง การปราบปรามโจรสลัดของอังกฤษก็จะไม่ได้ผล ด้วยความเกรงกลัว อิทธิพลของอังกฤษที่กำลังคุกคามไทยอย่างหนัก รัฐบาลไทยจำเป็นต้องดำเนินการปราบปราม โจรสลัดในท้องทะเลไทยอย่างจริงจังตามข้อเรียกร้องของอังกฤษ

ในปี พ.ศ. 2412 (1869) หลวงทวีปสยามกิจ กงสุลไทย ณ เมืองเกาะหมาก ได้มีหนังสือมายังเจ้าพระยาภาณุวงษ์มหาโกษาธิบดีผู้ว่าการต่างประเทศ และพระยาภูเก็ฏว่า สลัดกำเรบขึ้นทำอันตรายแก่เรือลูกค้าในทะเลตั้งแต่เกาะหมากจนถึงหัวเมืองตะวันตกของไทย พวกเรือสลัดเหล่านี้เป็นเรือที่เกาะลันตาใกล้หัวเมืองกะบี่ มีหัวหน้าชื่อหะยิมะหมัดสาแล ซึ่งคนทั่วไปเรียกว่าหะยิเพงๆ คนนี้เป็นนายเกาะลันตาโดยไม่ได้รับตราตั้งจากสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามให้เป็นนายเกาะ ที่เกาะลันตานั้นเป็นแหล่งส่งสมุโจรสลัดทั้งจีน ไทย และแขก หะยิมะหมัดได้เข้าไปที่เมืองเกาะหมากเพื่อหาคนและเครื่องศาสตราวุธ สำหรับปล้นสะดม ลูกค้าที่เกาะหมากได้ฟ้องร้องต่อผู้ปกครองอังกฤษๆ ก็ให้นำเรือรบออกมาลาดตระเวนดู เกาะลันตานั้นขึ้นอยู่กับเมืองนครศรีธรรมราช ทางกรุงเทพฯ ได้สั่งให้ทางพระยานครศรีธรรมราชจับตัวหะยิเพงและบุตรภรรยาส่งเข้ามายังกรุงเทพฯ เพื่ออังกฤษจะได้ลั่นสงสัย และถ้าหากเรือรบอังกฤษลาดตระเวนมายังเกาะและบ้านเมืองใดให้พระยานครศรีธรรมราช บอกข่าวว่าเข้ามายังกรุงเทพฯ ด้วย⁽⁵⁰⁾

หะยิมะหมัดสาแลได้เกลี้ยกล่อมพวกแขกมลายูและจีนไหหลำให้เข้าพวกด้วย และตัวเองก็เป็นหัวหน้าสลัดเที่ยวตีเรือสินค้าตั้งแต่เกาะหมากจนถึงภูเก็ต เกาะลันตาที่มีหะยิมะหมัดเป็น

หัวหน้าเกาะได้กลายเป็นแหล่งส่องสมของโจรสลัดขนาดใหญ่ พ่อค้าปีนังผู้หนึ่งได้เล่าเรื่องโจรสลัด อาละวาดระหว่างทะเลเกาะหมากถึงเมืองภูเก็ตว่า เมื่อประมาณเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2412 (1869) เรือของเขาได้ออกเดินทางจากเกาะหมากมายังภูเก็ต ระหว่างเดินทางมีเรือสลัด 3 ลำ ออกไล่ยิงเพื่อจะชิงเรือของเขา แต่ด้วยเรือของจีนสลัดมีดินปืนและลูกปืนอยู่น้อย เรือของเขาจึงหนี ได้พ้น พ่อค้าผู้นี้ได้กล่าวว่เรือสินค้าที่เข้ามาบรรทุกดีบุกและสิ่งของอื่นๆที่ภูเก็ตและประนั้นในปี หนึ่งๆ มีมูลค่าไม่น้อยกว่า 5 ล้านเหรียญ หลายปีก่อนนั้นก็ไม่มีเรือสลัดมาไล่ตีเรือพ่อค้า แต่มา เมื่อเร็วๆ นี้กลับมีพวกเรือสลัดออกอาละวาดเรือพ่อค้า พ่อค้าผู้นี้ได้แสดงความเห็นว่าน่าจะเป็น เพราะไม่มีเรือปืนคอยลาดตระเวนรักษาเรือพ่อค้า แต่ก่อนนั้นพวกเรือสลัดก็จะคอยจับเอาเรือ ลูกค้าลำเล็กๆ แต่เดี๋ยวนี้พวกสลัดกลับคิดแต่จะคอยตีเอาเรือใหญ่ๆ ที่บรรทุกดีบุกเที่ยวละ 2,000 หาบ ราคาประมาณ 60,000 เหรียญ พ่อค้าผู้นี้ได้กล่าวตำหนิรัฐบาลไทยว่ารู้เห็นเป็นใจกับโจรสลัดด้วย ซึ่งจะส่งผลให้การค้าที่ภูเก็ตเสียหายได้ ดังความว่า

“ข้าพเจ้าเห็นว่าผู้ที่เป็นนายบ้านนายเมืองเป็นผู้ช่วยให้กำลังแก่พวกสลัด จึงกำเริบนัก ด้วยรู้ว่าเรือรบอังกฤษคอยอยู่ที่เมืองสิงคโปร์หมด เรือที่บันทุก ดีบุกออกไปนั้นมีราคามาก พวกสลัดไม่คิดเสียตายเงินเลย ที่จะจัดการจับเอาเรือ พ่อค้าที่บันทุกดีบุกให้ได้ ถ้าแม้ว่าพวกสลัดจับเอาเรือ พ่อค้าบันทุกดีบุกได้ แต่ลำ หนึ่งสองลำก็จะเสียในการค้าขายในเมืองภูเก็ต แลเมืองประกับทั้งเมืองเกาะ หมากที่เดียว...”⁽⁵¹⁾

พ่อค้าเมืองปีนังได้เรียกร้องให้รัฐบาลไทยส่งเรือรบออกลาดตระเวนในท้องทะเลคุ้มครอง เรือของพวกพ่อค้า

ปัญหาเรื่องเรือสลัดที่ขูดเรือลูกค้า ทางอังกฤษได้ส่งเรือรบชื่อ สลानी จากสิงคโปร์มา ลาดตระเวนแถบเมืองภูเก็ตและเกาะลันตาในปี พ.ศ. 2413 (1870) แต่โจรสลัดที่เกาะลันตาก็ยังไม่สามารถปราบลงได้ พวกพ่อค้าจีนที่บรรทุกดีบุกไปยังเกาะปีนังไม่กล้าเดินทาง อังกฤษได้ส่ง เรือรบชื่ออาเบริน ซึ่งอยู่ที่เกาะหมากมายังภูเก็ตเพื่อปรึกษาเรื่องปราบโจรสลัดที่เมืองภูเก็ต กัปตัน เรือรบได้แจ้งแก่หลวงทวีปสยาม กงสุลสยามที่เมืองเกาะหมากว่า เมื่อไปถึงเมืองภูเก็ตนั้นพบจีน ไม่กี่คนอยู่บนเกาะลันตา เข้าใจว่าจะหนีเข้าป่าไปหมด⁽⁵²⁾

การสมคบกันระหว่างโจรสลัดแขกและจีนออกปล้นเรือลูกค้าตามชายฝั่งทะเลด้าน ตะวันตกนั้นสร้างผลกระทบทางการเมืองระหว่างไทยและอังกฤษมาก เพราะทะเลด้านนี้พ่อค้าที่ เดินทางไม่ว่าจะเป็นชาวพม่า แขก และจีน ล้วนเป็นคนอยู่ในบังคับของอังกฤษทั้งสิ้น รัฐบาลไทย แม้จะให้ความสนใจในการปราบปรามแต่การปราบโจรสลัดจีนและแขกลงได้ก็ไม่ใช่ง่าย ในปี พ.ศ. 2415 (1872)นี้เองโจรสลัดแขกและจีน 11 คน ได้ตีเรือแขกดำปีคนในบังคับอังกฤษ ณ

ทะเลแถบอ่าวเบงกอล และได้ฆ่าลูกเรือและนายเรือตาย 4 คน แยกตัวปีโดดน้ำหนีรอดไปได้ 1 คน ค่าเสียหายคิดเป็นเงิน 600 เหรียญหรือ 1,000 บาท พระยารัตนเศรษฐี เจ้าเมืองระนองได้จับสลัดได้ 8 คน และสามารถนำเงินมาชดใช้ค่าเสียหายแก่แยกตัวปีได้ตามจำนวนปล้นทรัพย์ ในการลงโทษสลัดทั้ง 8 คนที่จับได้ ทางกรุงเทพฯ ได้ส่งพระนราธิราชภักดีกรมพระกระลาโหมมีอำนาจเต็มเป็นข้าหลวง เดินทางมาพร้อมด้วยหลวงสุรินทรเสนีเจ้ากรมอาษาจาม มาด้วยเรือรบกลไฟชื่อ รานรูกไฟรี มายังเมืองตะกั่วป่าและเมืองระนอง โจรสลัดทั้ง 8 คน ถูกลงโทษโดยการเขี่ยนตี 60-90 ที ผู้มีส่วนร่วมดำเนินการสำคัญ 7 คน ถูกประหารชีวิตที่เมืองตะกั่วป่า แล้วเอาศีรษะเสียบประจานไว้อย่าให้คนทั้งปวงเอาเยี่ยงอย่าง⁽⁵³⁾ การลงโทษที่รุนแรงนี้ก็เพื่อให้บรรดาโจรสลัดทั้งหลายเข็ดหลาบและแสดงให้อังกฤษเห็นว่ารัฐบาลไทยเอาจริงจังกกับการปราบปรามโจรสลัด

ที่ช่องอ่างทองใกล้เกาะสมุยและเกาะพะงัน ก็เป็นอีกแหล่งหนึ่งของชุมนุมโจรสลัดไหหลำ เกาะสมุยนั้นขึ้นอยู่กับเมืองนครศรีธรรมราช ส่วนเกาะพะงันขึ้นอยู่กับเมืองไชยา ที่ช่องอ่างทองนี้โจรสลัดได้ตีเรือของจีนลึมนูเตียดคนในบังคับของฝรั่งเศส สลัดได้ฟันแทงนายเรือและลูกเรือตาย 7 คน ลูกเรือโดดน้ำหนีได้ 2 คน สลัดได้เก็บทรัพย์สินในเรือแล้วเจาะฝ่าท้องเรือจมน้ำไป เรือของจีนปันบ้านอยู่ปากพ่องก็ถูกโจรสลัดจีนไหหลำปล้นที่ช่องอ่างทองเช่นกัน ทางกรุงเทพฯ ได้ส่งเรือกลไฟชื่อสงครามครุฑ มาร่วมกับพระยานนครศรีธรรมราชและพระยาไชยา ตามจับโจรกลุ่มนี้มาลงโทษให้ได้ ในปี พ.ศ. 2415 (1872) นี้เองเรือของลูกค้าเมืองเกาะหมากก็ถูกโจรสลัดดีที่เกาะลันตาอีกครั้งหนึ่ง ผ่านายเรือและลูกเรือตาย 1 คน ทำร้ายคนในเรือบาดเจ็บ 4 คน ทางกรุงเทพฯ ได้ส่งให้เรือรานรูกไฟรีที่ออกไปราชการที่เมืองตะกั่วป่าและภูเก็ตให้มาช่วยจับโจรสลัดรายนี้ให้จงได้ ที่เกาะลันตาหน้าเมืองกระบี่นั้นเป็นที่ล่อแหลมเกิดโจรสลัดดีเรือลูกค้าเนื่องๆ ในสารตราได้กล่าววว่า "...ให้ พระยานนครศรีธรรมราชจัดกรมการผู้ใหญ่ไปอยู่รักษาให้เรียบร้อยอย่าให้อังกฤษภาลาโลว่าคอบโจนผู้ร้ายต่อไปได้..."⁽⁵⁴⁾ ทั้งโจรสลัดจีนและแยกได้ออกเที่ยวปล้นทั้งชาวบ้านและเรือสินค้าที่เดินทางในท้องทะเลไม่เว้นแต่ละวัน

ในด้านทะเลฝั่งตะวันออกของไทย โจรสลัดจีนก็ยังคงสร้างความลำบากให้กับเรือพ่อค้าที่เดินทางทำการค้าระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทางด้านตะวันออก แต่ปัญหาโจรสลัดในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้กลายเป็นเรื่องร้อนทางการเมืองระหว่างประเทศเช่นเดียวกับปัญหาโจรสลัดในภาคใต้ เพราะดินแดนญวนอยู่ในการครอบครองของฝรั่งเศส พ่อค้าที่เดินทางเข้ามาติดต่อการค้าในบริเวณทะเลด้านตะวันออกก็มักจะเป็นคนในบังคับของฝรั่งเศส ดังนั้นเมื่อเกิดเรื่องราวโจรสลัดปล้นเรือพ่อค้า กงสุลฝรั่งเศสก็เรียกร้องให้รัฐบาลไทยจัดการจับโจรสลัดและคืนทรัพย์สินให้แก่คนของตนให้เร็วที่สุด และเรียกร้องให้ไทยปราบโจรสลัดในทะเลบริเวณนี้โดยเร็ว บริเวณที่เรือมักถูกโจมตีจากเรือสลัด ได้แก่ เกาะสีชัง เกาะคราม เกาะเสม็ด ช่องแสมสารและเกาะช้าง ในบริเวณทะเลด้านนี้กงสุลฝรั่งเศสได้กล่าววว่าพวกนี้เป็นพวกตัวเหี้ย ซึ่งมีอยู่มากตาม

ชายทะเลจนถึงดินแดนฝรั่งเศส กำลังของโจรสลัดที่เข้าตีเรือลูกค้าแต่ละครั้งก็ประมาณ 30 คน ซึ่งเป็นการโจมตีที่ใช้กำลังคนมาก ดังนั้นการโจมตีของโจรสลัดจีนทุกครั้งจึงมักจะประสบความสำเร็จ คดีหนึ่งที่กงสุลฝรั่งเศสขอร้องให้รัฐบาลไทยจัดการคือ กรณีเรือของจีนสงบดินคนในบังคับของฝรั่งเศสถูกโจรสลัดตีที่เมืองปะทิว ในวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2414 (1871) เรือลำนี้บรรทุกสินค้าราคา 1,000 บาทเศษ และมีเงินตราที่ได้จากการค้า 2,700 บาทเศษ โจรสลัดที่โจมตีมี 30 คน จีนนายเรือและลูกเรือทั้งหมด 7 คน สู้อำนาจไม่ได้หนีหนี หลังจากนั้นโจรสลัดได้นำเรือมาจอดที่สมุทรปราการ และนำสิ่งของในเรือที่ตีได้มาขายที่เมืองนครเขื่อนขันธ์ โจรสลัดกลุ่มนี้ยังตีเรืออีกลำหนึ่งที่เกาะสีชังอีก ทางกรมได้จับโจรสลัดกลุ่มนี้ได้ที่สมุทรปราการ 9 คน สามารถติดตามเรือและทรัพย์สินจำนวนหนึ่งคืนให้แก่จีนสงบดิน ส่วนจีนอ่องผู้รับซื้อของโจรสลัดได้หนีไปอยู่เมืองชุมพรติดตามตัวไม่ได้⁽⁵⁵⁾ คดีนี้ได้ทำให้เห็นเครือข่ายการเชื่อมโยงระหว่างโจรสลัดในทะเลตะวันออก ดินแดนต่างๆ ที่อยู่ริมทะเลตั้งแต่สมุทรปราการถึงชุมพร ซึ่งเป็นน่านน้ำที่โจรสลัดมีเครือข่ายติดต่อกัน การจับปราบปรามไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะโจรสลัดจะไปซุกซ่อนอาศัยตามเครือข่ายกงสีของพวกเขา

ในปี พ.ศ. 2416 (1873) การปล้นเรือสินค้าของโจรสลัดที่ทะเลแถบเมืองภูเก็ต กลายเป็นสงครามความขัดแย้งระหว่างกงสียี่หิ้นและปุ่นเถ่ากง ซึ่งเป็นกงสีใหญ่ในเมืองภูเก็ตด้วย จีนโกยหลงได้นำเรือสินค้าจากเกาะหมากมาค้าขายที่เมืองภูเก็ต หลังจากจำหน่ายสินค้าแล้วมีเงินต้นอิน และเงินกาจอยู่ฝ่ายกงสี ปุ่นเถ่ากงโดยสารมาด้วย เมื่อเรือออกจากภูเก็ตมาถึงเกาะยาวสลัดจีนและแขกซึ่งอยู่ฝ่ายกงสีโฮเซง (เป็นพวกที่แยกตัวออกจากกงสียี่หิ้นในปี พ.ศ. 2424 (1881)) ได้ตีเรือ โกยหลง ฆ่าจีนโกยหลงและผู้โดยสาร 2 คนที่เป็นสมาชิกกงสีปุ่นเถ่ากงตาย โจรสลัดได้นำเรือไปมอบให้แก่จีนกาจิก ต่อจากนั้นจีนกาจิกได้นำไปอยู่ในการคุ้มครองของกงสีฝ่ายยี่หิ้นที่กระทุงเมืองภูเก็ต พระยาราชวดีสงครามผู้ว่าราชการเมืองภูเก็ตมีหนังสือถึงหัวหน้าฝ่ายกงสียี่หิ้นให้จับตัว จีนกาจิกมาชำระความ ฝ่ายกงสียี่หิ้นกล่าวว่าจีนกาจิกหนีไปแล้ว เหตุการณ์นี้ได้กลายเป็นความขัดแย้งของกงสีใหญ่ทั้ง 2 ตระเตรียมอาวุธเพื่อต่อสู้กัน ฝ่ายกงสีปุ่นเถ่ากงรวมคนได้ประมาณ 9,000 คน ฝ่ายยี่หิ้นรวมคนได้ประมาณ 7,000 คน ทางฝ่ายเจ้าเมืองภูเก็ตตกใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและได้แจ้งเรื่องมายังกรุงเทพฯ เพื่อขอพระราชทานทหารกองเรือรบเพื่อออกไปปราบและจับตัวหัวหน้าเข้ามายังกรุงเทพฯ⁽⁵⁶⁾

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงดำรัสว่า แขกซึ่งตั้งบ้านเรือนทำมาหากินอยู่ตามชายทะเลหัวเมืองตะวันออก มักเข้ากงสีซาบานเป็นพวกยี่หิ้นโดยมาก พวกแขกและจีนคบกันเป็นเพื่อน บางกลุ่มออกเป็นผู้ร้ายคอยตีเรือลูกค้าฆ่าตายอยู่เรื่อยๆ ครั้นให้จับก็พากันหลบหนีไม่ได้ตัวมาชำระความ โจรผู้ร้ายจีนแขกจึงกำเริบอยู่มิได้ขาด การที่หัวหน้าฝ่ายยี่หิ้นไม่ส่งตัวผู้กระทำความผิดในคดีฆ่าจีนโกยหลงนี้ถือว่าเป็นการทำผิดสัญญาทานบน จึงโปรดเกล้าให้พระยาราชวังสรรจางวางกรมอาชญาภิบาลเป็นข้าหลวงมีอำนาจเต็ม หลวงพิพัทธ์ทพิจารีย์ เป็นข้าหลวง

ที่ 2 คุมเรือรบกลไฟชื่อพิทยัภรณ์ยุทธพร้อมด้วยกัปตันตันหน คนงานทหารปืนใหญ่ เล็ก กระสุนดินดำเครื่องศาสตราวุธออกมาประจำรักษาเมืองภูเก็ต คอยฟังเหตุการณ์บ้านเมืองฝ่ายทะเลด้านตะวันตกทุกเมือง และให้หาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษให้ได้⁽⁵⁷⁾

โจรสลัดจีนและแขกมีอยู่ทุก ๆ แห่งที่เป็นเกาะหรือแหล่งที่สามารถเป็นที่ล่องสุมได้ ที่จังหวัดตรังก็มีโจรสลัดคอยตีเรือลูกค้าที่แวะเข้าไปขนมูลค้างคาวที่คลองสี่เกา แหลมกาหยง แขวงจังหวัดตรัง และที่เกาะนางกาวิกิเป็นแอบซ่อนอาศัยของพวกสลัดมิได้ขาด การตีเรือราษฎรและออกปล้นชาวบ้านที่อยู่ริมทะเลคงเป็นเรื่องเกิดขึ้นประจำแต่ที่เป็นเรื่องราวใหญ่โตมักจะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับคนในบังคับของอังกฤษ อังกฤษได้ส่งเรื่องฟ้องร้องมายังรัฐบาลไทยในปี พ.ศ. 2416 (1873) ว่าจีนในดินแดนไทยเป็นสลัดร้ายปล้นเงินแขกและพม่าลูกค้าในอังกฤษตั้งแต่ดินแดนมะละกาขึ้นมาจนถึงดินแดนไทย มีคดีที่ยังไม่ชำระสะสางอยู่หลายคดีด้วยกัน ทางกงสุลของอังกฤษแจ้งว่าอังกฤษจะทำการปราบปรามสลัดที่ช่องอ่าวมะละกาอย่างจริงจัง และต้องการให้รัฐบาลไทยจัดเรือรบช่วยอังกฤษปราบโจรสลัดในครั้งนี้ด้วย ดังความที่ทางการไทยจัดแปลไว้ว่า

“...บัดนี้คอเวอนแมนต์อังกฤษทำการปราบปรามสกัด ในที่ใกล้เคียงกับแดนไทยที่ชายทะเลเปนนินสุละมาลาญค่างไทยโดยแข็งแรง เพราะ ฉนี้ถ้าคอเวอนแมนต์ไทยไม่ได้เอาใจใส่ตรวจตราในการนี้ให้มากกว่าที่เคยทำอยู่ในอาณาเขตของไทย จะเป็นที่อาไสของพวกสลัดในเร็ว ๆ พวกสลัดหาที่มีอื่นที่จะอาไสไม่ แลเกลือกว่าภายหลังการร้ายที่พวกสลัดจะทำก็จะตกอยู่ในคอเวอนแมนต์ไทยในภายหน้า ข้าฯ จึงขอเตือนสติกับคอเวอนแมนต์ไทยโดยกำลัง ให้รับธุระจัดแจงสกัดการทุกขเหล่านี้เสีย ให้จัดการช่วยกันกับเรือรบอังกฤษซึ่งใช้ปราบปรามสลัดอยู่ในช่องทะเลมะละกา พวกสลัดเหล่านี้เคยอาไสในแม่น้ำหลายตำบล ที่ลำน้ำไหลลงไปถึงช่องทะเลมะละกาที่อ่าวแม่น้ำเหล่านี้ ลางที่ก็ตื่นนั้ก เพราะฉะนั้นเรือรบฝ่ายไทยจึงใช้ไม่ได้ในการนี้ แต่น้อยเพราะกินน้ำมากไป เรือที่จะต้องใช้ในการนี้เป็นเรือกลไฟเล็กๆ ที่เรียกว่า สติมอลอยซ์ เดินได้ประมาณแปดร้อย...ถ้าคอเวอนแมนต์ไทยได้เรือเหล่านี้สัก 2-3 ลำแล้ว ส่งออกไปในเร็ว ๆ เหนจะใช้ในการเป็นอันดี...”⁽⁵⁸⁾

ทางรัฐบาลไทยได้ให้เจ้าพระยาไทรบุรีจัดเรือรบกินน้ำตื้น พร้อมไพร่พลเครื่องศาสตราวุธช่วยอังกฤษปราบโจรสลัดด้วย อย่าให้ทางรัฐบาลอังกฤษติเตียนว่าไม่ให้ความร่วมมือ ส่วนทางด้านภายในของไทยเองก็ให้เรือรบออกลาดตระเวนจับโจรสลัดที่เมืองตรัง เมืองตะกั่วทุ่ง ตะกั่วป่า พังงา และเมืองถลาง เพื่อจับโจรสลัดมาได้ทุกเมือง⁽⁵⁹⁾

ปัญหาโจรสลัดภาคใต้นี้ พระยาราชวังสรรและหลวงพิพัทธ์พิจารีย์ ข้าหลวงที่
กรุงเทพฯ ส่งไปปราบปรามโจรสลัดได้มีหนังสือแจ้งสถานการณ์ว่าตั้งแต่พวกจีนเมืองประเกิตรบ
พุ่งกัน จีนฝ่ายแพ้หลบหนีลงเรือและคบกันเป็นเพื่อนเที่ยวตีลูกเรือทั้งฝ่ายไทยและอังกฤษ อยู่ตาม
เกาะ อ่าว ทะเลแขวงเมืองนครศรีธรรมราช พังงา ภูเก็ต ตะกั่วป่า ระนอง ถลาง และตะกั่วทุ่ง
บริเวณเหล่านี้มีโจรสลัดชุกชุมมาก และเมื่อมาวิเคราะห์ดูเห็นว่าทะเลฝั่งตะวันตกมีเกาะ อ่าว
เป็นที่แอบบังเรือสลัดได้หลายแห่งหลายตำบล นายเรือลาดตระเวนเป็นแต่ผู้น้อยก็ไม่กล้าเข้าค้น
ตามเกาะตามอ่าว สลัดจึงได้มั่วสุมกำเริบมากขึ้น พระยาราชวังสรรฯ ได้สั่งให้พระยาบริรักษ์ภูธร
เป็นแม่กองออกลาดตระเวนตามที่เป็นแหล่งที่อยู่ของโจรสลัดร่วมกับผู้ว่าราชการของเมืองต่างๆ
ออกปราบโจรสลัดและให้เมืองต่างๆ จัดเรือลาดตระเวนสืบจับพวกสลัดชายทะเลให้ถึงแขวงอำเภอ
หัวเมืองต่อกันอย่างกวัดจัน⁽⁶⁰⁾

การก่อเหตุการณ์ปล้นเรือสินค้าของโจรสลัดในท้องทะเลไทยยังคงมีอยู่ตลอดเวลาทั้งทะเล
ด้านตะวันออก และภาคใต้ของประเทศ สถานที่ก่อเหตุการณ์ก็ยังคงเป็นบริเวณเกาะแก่งเดิมๆ ที่
เป็นที่หลบซ่อนของโจรสลัดตั้งแต่ต้นรัตนโกสินทร์ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ 5 ทะเลด้านตะวันตกของภาคใต้ดูจะเป็นแหล่งที่มีโจรสลัดชุกชุมมากกว่าบริเวณอื่นๆ
เนื่องจากกสิกรรมแร่ดีบุกที่อยู่ในบริเวณเหล่านี้ เกิดการรบกวนกันหนัก พวกกสิบางกลุ่มได้หัน
เหมาเป็นโจรคอยปล้นเรือสินค้าที่เดินทางเข้ามาค้าขายในบริเวณนี้

โจรสลัดที่น่าเกรงขามได้หมดไปเมื่อเผชิญกับการปราบปรามทั้งจากกองทัพเรือที่ทรง
แสนยานุภาพของอังกฤษที่ปราบปรามอั้งยี่ตั้งแต่แถบทะเลทางใต้ของจีน จนถึงช่องแคบมะละกา
ในบริเวณน่านน้ำไทย รัฐบาลไทยก็ได้พัฒนากองทัพเรือและใช้ในการปราบปรามกลุ่มโจรสลัด
เหล่านี้จนหมดยุคของโจรสลัดที่ครองน่านน้ำไทยไปได้สำเร็จ เรื่องการอาละวาดของโจรสลัดเป็น
เรื่องราวระดับภูมิภาค ดังนั้น การปราบโจรสลัดลงได้ก็ต้องอาศัยความร่วมมือกัน ความสำเร็จใน
การสร้างกองทัพเรือของไทยส่วนหนึ่งมาจากการสนับสนุนของประเทศมหาอำนาจในขณะนั้นด้วย
ทั้งอังกฤษและฝรั่งเศสต่างเรียกร้องให้รัฐบาลไทยทำการปราบปรามโจรสลัดที่มีอยู่อย่างชุกชุมใน
บริเวณน่านน้ำของไทยลงให้ได้ และถ้าหากยังปล่อยให้โจรสลัดปล้นชิงสินค้าและฆ่าผู้เดินทางก็จะ
เป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวทางการค้าที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในขณะนั้น

สรุป

โจรสลัดเป็นอาชืพนอกภาคการผลิตที่กุสิจำนวนหนึ่งเข้าไปยึดเป็นวิถีชีวิตในอดีต โจร
สลัดจีนที่เข้ามามีอิทธิพลในน่านน้ำทะเลไทยในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18-19 สาเหตุ
เนื่องจากความแร้นแค้นในแผ่นดินจีนตอนใต้ ซึ่งมีทั้งมาจากสาเหตุของภัยธรรมชาติต่างๆ ทำให้
พื้นแผ่นดินไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ นอกจากนี้ยังเกิดภาวะความไม่สงบทั้งมาจากสงคราม
ภายในและภายนอกประเทศ ได้แก่ กบฏไต้เผง และสงครามฝิ่นซึ่งจีนทำสงครามกับอังกฤษ
สงครามเหล่านี้ทำให้ประชาชนไม่สามารถทำมาหากินได้ในแผ่นดินเกิด ต้องหันหน้าออกทะเล

เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องปากท้องของตน การเป็นโจรสลัดเป็นหนทางที่สำคัญหนทางหนึ่งของการแก้ไขปัญหาความยากจนอดอยากได้ โจรสลัดจีนนั้นอาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ การแต่งเรือเพื่อเป็นโจรสลัด คอยปล้นสินค้าและทรัพย์สินของผู้คนที่อยู่ในเรือ และโจรสลัดที่แฝงมาในรูปของพ่อค้าซึ่งจะโจมตีเรือของพ่อค้าด้วยเมื่อสบโอกาส และนำสินค้าที่ปล้นได้นำไปขายในเมืองท่าต่างๆ ที่ตนนำสินค้าไปขาย ทั้งโจรสลัด พ่อค้า และผู้อพยพนี้เป็นสภาพที่ความใกล้ชิดกันมากในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18-19 โจรสลัดมีอยู่มากมายในช่วงตอนใต้ของประเทศจีนในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ในความคิดของชาวบ้านแล้วอาชีพนี้อาจจะไม่ใช่อาชีพที่น่ารังเกียจแต่มันได้กลายเป็นหนทางแห่งการอยู่รอดของผู้ที่หมดหนทางทำมาหากิน

ในสมัยรัตนโกสินทร์โจรสลัดจีนมีบทบาทในท้องทะเลไทยทางด้านชายฝั่งตะวันออกนับตั้งแต่ชายแดนติดกับเขมรทางด้านเมืองตราดไปจนถึงทางใต้เมืองปัตตานี โจรสลัดจีนมีอยู่เกือบทุกๆ ที่บริเวณชายฝั่งทะเลที่มีชาวจีนอาศัยอยู่ โดยเฉพาะในเขตที่มีการรวมกลุ่มของชาวจีนเป็นกงสีตัวเฮียแล้วก็จะมีการกระทำเป็นโจรสลัดด้วย โจรสลัดนั้นเข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้าฝิ่นเถื่อนตามชายฝั่งทะเลในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เนื่องจากฝิ่นเป็นสินค้าต้องห้ามแต่เป็นที่ต้องการของก๊วยเจ๋งทั้งหลาย ดังนั้นรายได้สำคัญของบรรดาโจรสลัดที่อยู่ตามชายทะเลอย่างหนึ่งจึงอยู่ที่การค้าฝิ่นเถื่อน

เหตุการณ์ครั้งใหญ่ที่แสดงให้เห็นความแข็งแกร่งของโจรสลัดในท้องทะเลคือการปล้นเมืองสงขลาในปี พ.ศ. 2393 (1850) ในครั้งนี้โจรสลัดแม้มีกำลังไม่มาก ประมาณ 40-50 คน ก็สามารถปล้นเมืองสงขลาและจับตัวผู้รักษาเมืองไปได้ รวมทั้งยังสามารถเผาทำลายจวนเจ้าเมืองจนเกิดการแตกหนีโจรสลัดของบรรดาขุนนางและชาวบ้านได้ การที่กองโจรสลัดสามารถกระทำเหตุการณ์ที่อุกอาจเช่นนี้ได้แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการรบและการเดินเรือของกองโจรสลัดเหล่านี้ที่รัฐไทยไม่สามารถต่อสู้ได้

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ซึ่งเป็นพระยาจักรวรรดินิยมยุโรปทั้งอังกฤษ ฝรั่งเศส และฮอลันดา เพิ่มบทบาทการค้ามากขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หลังจากอังกฤษสามารถทำสนธิสัญญาเบาว์ริงกับไทยได้สำเร็จและชาติยุโรปเข้ามาทำสัญญาการค้าลักษณะเดียวกับอังกฤษ ซึ่งเป็นการส่งผลให้มีการเดินเรือเพื่อการค้าเพิ่มขึ้นในท้องทะเลไทย การมีเรือสินค้าเดินในบริเวณน่านน้ำในประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคนี้มากได้กลายเป็นช่องทางที่ดีที่จะทำให้เกิดการปล้นสะดมพ่อค้านักเดินเรือมากขึ้น ขณะที่รัฐไทยก็ยังไม่สามารถพัฒนากองทัพเรือให้มีประสิทธิภาพพอที่จะปราบปรามกองเรือโจรสลัดลงได้ ปัญหาการปล้นเรือสินค้าของโจรสลัดจึงเป็นปัญหาที่แก้ไม่ตกของไทย

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ถึงต้นสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 โจรสลัดได้ก้าวเข้าไปสร้างปัญหาให้กับท้องทะเลทางด้านตะวันตกภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทะเลอันดามันอีก สืบเนื่องมาจากพื้นที่ดินในบริเวณฝั่งทะเลด้านนี้ได้กลายเป็นแหล่งขุดแร่ดีบุกที่สำคัญ มีเรือสินค้าที่เดินทางเข้ามาในฝั่งทะเลด้านนี้

มากขึ้น และมีชาวจีนอพยพเข้ามาทำเหมืองแร่มากขึ้น การที่คนจีนอพยพเข้ามาทำเหมืองแร่ มากนี้ทำให้มีโจรสลัดจีนเพิ่มขึ้นด้วย ในระยะที่เกิดปัญหาการทำเหมืองแร่ดีบุกได้แต่ราคาดีบุก ตกต่ำ เกิดการเลิกจ้างกุลีทำเหมือง หรือมีความขัดแย้งระหว่างกุลีเหมืองแร่ดีบุกต่างๆ การ หันเหไปเป็นโจรสลัดได้กลายเป็นทางเลือกสำคัญของกุลีเหมืองแร่เหล่านั้น ดังเราจะพบว่าโจรส ลัดจีนมาจากกุลีเหมืองแร่เที่ยวปล้นสะดมชาวบ้านและเรือสินค้าที่เดินทางผ่านไปมาตลอดเวลา ปัญหานี้ไม่ได้เป็นปัญหาเฉพาะภายในประเทศเท่านั้น แต่ได้กลายเป็นปัญหาระหว่างประเทศใน ระดับภูมิภาคด้วย

การจัดตั้งเป็นองค์กรโจรสลัดที่เข้มแข็งโดยใช้ระบบกงสีอั้งยี่ได้เป็นองค์ประกอบสำคัญอีก อย่างหนึ่งก็ทำให้โจรสลัดจีนสามารถสร้างกองทัพโจรได้อย่างเข้มแข็ง ระบบกงสีอั้งยี่เป็นการจัดตั้ง องค์กรของชาวจีนอพยพในระดับล่างซึ่งมีอยู่ทุกที่ที่มีชุมชนจีน ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18-19 ระบบนี้มีระเบียบวินัยที่เข้มงวด มีการแบ่งชั้นและอำนาจ แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ภายใน องค์กร หัวหน้ามีอำนาจเด็ดขาดในการบังคับบัญชาและการลงโทษ การจัดตั้งในลักษณะนี้ทำให้อ องค์กรเข้มแข็งพร้อมที่จะปฏิบัติการที่เป็นเรื่องเสี่ยงเป็นเสี่ยงตาย

จากการศึกษาข้อมูลทีกล่าวนมาแล้วข้างต้นพบว่าชุมชนจีนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ริมฝั่งทะเล และผู้ ที่เดินทางค้าขายในบริเวณชายฝั่งต้องตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มโจรสลัดอั้งยี่เหล่านี้ บางคนถูก ปล้นสินค้าเมื่อเดินทางผ่านน่านน้ำที่โจรสลัดเหล่านี้ควบคุมอยู่ บางคนก็ต้องถูกเรียกรายเงินเพื่อใช้ เป็นเงินทุนต่อเรือที่จะใช้ปล้นสะดม และบางคนก็ต้องเสียเงินเป็นค่าคุ้มครองให้เดินทางผ่าน น่านน้ำไปได้สะดวก โจรสลัดจีนยังได้สร้างเครือข่ายระหว่างน่านน้ำต่างๆ เพื่อสร้างการคุ้มครอง ด้วย เช่น เหตุการณ์ในปี พ.ศ. 2405 (1862) ที่จีนบุชาวไหหลำได้เรียกรายเงินจีนไหหลำที่อยู่ใน เขตเมืองซุมพร เพชรบุรี สมุทรสาคร และสมุทรปราการ มีชาวจีนไหหลำที่เข้าร่วมด้วย 200 คน เงินที่เรียกรายได้นี้ใช้ไปในการต่อเรือสำเภาเพื่อไปเป็นโจรสลัด จีนบุยังมีหนังสือคุ้มกันให้แก่พวกที่ เข้าตัวเหยียบกับเขา หนังสือนี้ทำให้สามารถไปค้าขายยังเมืองต่างๆ โดยไม่ถูกโจมตีจากพวกอั้งยี่อื่น ด้วย สถานการณ์ของน่านน้ำทางภาคตะวันออกของไทยนับตั้งแต่เมืองชลบุรีถึงตราดก็ไม่ต่างจาก ท้องทะเลแถบสมุทรปราการถึงซุมพรเช่นกัน พวกอั้งยี่โจรสลัดสามารถควบคุมโจรสลัดสามารถ ควบคุมเป็นอุปสรรคต่อการค้าและการเดินทางทางเรือเช่นกัน

การที่รัฐไทยไม่สามารถปราบปรามโจรสลัดจีนที่มีอยู่มากมายตามชายฝั่งทะเลของไทย เนื่องจากรัฐไทยยังไม่สามารถพัฒนากองทัพเรือ จัดหาอาวุธ และเรือที่ทันสมัยเพียงพอต่อการ ปราบปรามกองโจรสลัดจีนที่มีจำนวนมากเหล่านี้ลงได้ จากข้อมูลที่ศึกษาเราพบว่าโจรเหล่านี้มี เรือและอาวุธที่ทันสมัย สามารถนำเงินที่ปล้นสะดมมาไปจัดซื้อตามเมืองท่าต่างๆ ที่ชาวตะวันตก นำเข้ามาขาย โจรสลัดมีทั้งความสามารถในการเดินเรือ มีเรือและอาวุธที่ทันสมัยยากต่อการ ปราบปราม นอกจากนี้โจรสลัดจีนยังอาศัยอยู่ในน่านน้ำที่กว้างขวางมาก นับตั้งแต่ทะเลจีนใต้ มาถึงสุดช่องแคบมะละกา การจะปราบปรามโจรสลัดทั้งจีนและแขกที่มีความร่วมมือกันนี้ลงไปได้ ก็ต้องอาศัยความร่วมมือกันอย่างจริงจังระหว่างประเทศด้วย การปราบปรามโจรสลัดจีนทาง

ภาคตะวันออกนั้นทำไปค่อนข้างยากเพราะหากรัฐไทยปราบปรามและกดดันพวกของโจรสลัดจีนก็จะหนีไปอยู่ในบริเวณน่านน้ำของเขมร และเจ้าเมืองเขมรบางเมืองก็แสวงหาผลประโยชน์ร่วมกับโจรสลัดจีนด้วยจึงปราบปรามไม่ได้

ความสำเร็จในการปราบปรามโจรสลัดในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 เนื่องจากแรงกดดันจากประเทศมหาอำนาจทั้งอังกฤษและฝรั่งเศส ที่มีผลประโยชน์ทางการค้าในภูมิภาคนี้ โจรสลัดที่เกี่ยวพันสะสมเรือสินค้านั้นเป็นอุปสรรคต่อการค้าเป็นอย่างมาก หากปราบปรามไม่สำเร็จความพยายามของประเทศมหาอำนาจที่จะเจรจาการค้าและครอบครองแผ่นดินก็เป็นการไร้ผล อังกฤษนั้นปราบปรามโจรสลัดทั้งแขกและจีนในดินแดนมาลายู และยังส่งเรือรบเข้ามาปราบปรามโจรสลัดในดินแดนของไทยอยู่บ่อยครั้ง ฝรั่งเศสเองก็บีบบังคับให้รัฐไทยปราบปรามโจรสลัดที่ปล้นเรือสินค้าในร่มธงของตนอยู่ตลอดเวลาเช่นกัน อังกฤษนั้นสนับสนุนให้รัฐไทยพัฒนากองทัพเรือที่มีประสิทธิภาพให้สามารถปราบปรามโจรสลัดลงให้ได้ แรงกดดันและผลักดันของประเทศมหาอำนาจเหล่านี้ทำให้รัฐไทยจำเป็นต้องพัฒนากองทัพเรือ และสามารถปราบปรามกองโจรได้สำเร็จในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นสมัยที่ไทยทำการปฏิรูปประเทศให้เข้มแข็ง

อ้างอิง

- ¹ ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล. “สมาคมลับอั้งยี่ในประเทศไทย พ.ศ. 2367-2453”. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524, หน้า 59-60.
- ² เรื่องเดียวกัน. หน้า 60-63.
- ³ สวี เล้าหลิน. “การหลอมตัวผสมกลมกลืนกันกับคนท้องถิ่นเป็นกระแสหลักแห่งการพัฒนาชาวจีนโพ้นทะเล” **ชาวจีนแต่จิวในประเทศไทยและในภูมิภาคเดนมาร์กที่เจาซัน สมัยที่สองท่าเรือชานไหว ค.ศ. 1860-1949 (พ.ศ. 2403-2492)** ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2539 หน้า 12.
- ⁴ เจนนิเฟอร์ เวย์นคูชแมน (เขียน) ชี้อจิตต์ อัมไพพรรณ (แปล) ชาญวิทย์ เกษตรศิริ(บรรณาธิการ). **การค้าทางเรือสำเภาจจีน-สยาม ยุคต้นรัตนโกสินทร์**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2528, หน้า 103-104.
- ⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 106.
- ⁶ “โจรสลัดทางหัวเมืองภาคใต้” **สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่ม 2**. สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. พ.ศ. 2529 หน้า 868-870.
- ⁷ วี. วิลเลียม สกินเนอร์. **สังคมจีนในประเทศไทย : ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์**. มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ กรุงเทพฯ 2529, หน้า 6-7.
- ⁸ เรื่องเดียวกัน หน้า 3-4.
- ⁹ สืบแสง พรหมบุญ. **ความสัมพันธ์ในระบบบรรณาการระหว่างจีนกับไทย**. มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. กรุงเทพฯ 2529, หน้า 131.
- ¹⁰ เพียงแข พงษ์ศิริบัญญัติ. “นโยบายการปกครองเมืองสงขลาในสมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2325-2439)” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. หน้า 49-50.
- ¹¹ ทิพากรวงศมหาโกษาธิบดี, เจ้าพระยา. “เกิดตั้งเสียขึ้นที่เมืองนครชัยศรีและสาครบุรี.” **พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 3**. กรมศิลปากร กรุงเทพมหานคร : 2538. หน้า 107.
- ¹² เล่มเดียวกัน “หัวเมืองตะวันตกเกิดตั้งเสีย” หน้า 116.
- ¹³ เล่มเดียวกัน “จับจีนตั้งเสียได้” หน้า 117.

- ¹⁴ จดหมายเหตุร้ายที่ 3 จ.ศ. 1207 เลขที่ 61 บัญชีทางว่ากรมการเมืองปราณสงรายชื่อจีนที่เป็น
ตัวเฮี้ย ยี่เฮี้ย ซาเฮี้ย อยู่ในแขวงเมืองชุมพร.
- ¹⁵ วิเชียรคีรี, พระยา (ชม). **พงศาวดารเมืองสงขลา**. พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพหลวง
อนุสารกรณ์ (เอิบ ณ สงขลา) ณ. ฌาปนสถานกองทัพบก วัดโสมนัสวิหาร วันเสาร์ที่ 3
เมษายน พุทธศักราช 2519, หน้า 33-34.
- ¹⁶ เรื่องเดียวกัน. หน้า 33.
- ¹⁷ จดหมายเหตุร้ายที่ 4 จ.ศ. 1213 เลขที่ 30 เรื่องพวกจีนสลัดปล้นเมืองสงขลา.
- ¹⁸ เรื่องเดียวกัน.
- ¹⁹ เรื่องเดียวกัน.
- ²⁰ จดหมายเหตุร้ายที่ 4 จ.ศ. 1215 เลขที่ 139 เรื่องโจรสลัดปล้นเรือลูกค้ำกรุงเทพฯ.
- ²¹ เรื่องเดียวกัน.
- ²² เรื่องเดียวกัน.
- ²³ วี. วิลเลียม สกินเนอร์. สังคมจีนในประเทศไทย : ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์. หน้า 31.
- ²⁴ “โจรสลัดตามหัวเมืองภาคใต้” **สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่ม 2**. หน้า 868-870.
- ²⁵ เรื่องเดียวกัน.
- ²⁶ จดหมายเหตุร้ายที่ 4 จ.ศ. 1218 เลขที่ 98(2) ประกาศเรื่องชาวต่างประเทศเข้ามาค้าขายในกรุงเทพฯ.
- ²⁷ จดหมายเหตุร้ายที่ 4 จ.ศ. 1218 เลขที่ 171 โบบอกเจ้าเมืองนครศรีฯ เรื่องส่งเงินแทนแรงงานทำ
กำปั่น (กระดาศเพส).
- ²⁸ จดหมายเหตุร้ายที่ 4 จ.ศ. 1218 เลขที่ 174 โบบอกเจ้าเมืองนครศรีฯ เรื่องจัดส่งโจรสลัดที่ตระเวนจับ
ได้ (กระดาศเพส).
- ²⁹ จดหมายเหตุร้ายที่ 4 จ.ศ. 1219 เลขที่ 121 เรื่องแจ้งความเรื่องสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวประพาส
ทะเลกลับมาเล่าเรื่องโจรจีนสลัด.
- ³⁰ อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายประกอบ หุตะสิงห์ ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส วันเสาร์ที่ 24
ธันวาคม พ.ศ. 2537 ราชกิจจานุเบกษาในรัชกาลที่ 4 หน้า 28-30.
- ³¹ จดหมายเหตุร้ายที่ 4 จ.ศ. 1220 เลขที่ 88 พระบรมโองการเรื่องให้ลาดตระเวนจับผู้ร้ายและให้มี
ท้องตราถึงพระหริรักษ์ฯ.
- ³² เรื่องเดียวกัน.
- ³³ ราชกิจจานุเบกษาในรัชกาลที่ 4 หน้า 74-75.
- ³⁴ เรื่องเดียวกัน หน้า 75-79.
- ³⁵ เรื่องเดียวกัน.
- ³⁶ เรื่องเดียวกัน หน้า 132-137.

- 37 เรื่องเดียวกัน หน้า 132-137 จดหมายเหตุรัชกาลที่ 4 จ.ศ. 1220 เลขที่ 93 บอกระยะราชวังสรร
เรือพวกจีนโจรสลัดที่ศิลาขาว แขวงกะพงโสม.
- 38 จดหมายเหตุรัชกาลที่ 4 จ.ศ. 1223 เลขที่ 129 เรื่องประกาศเรื่องแต่งเรือรบให้ออกไปตรวจตรวจตรา
บ้านเมืองตามฝั่งทะเล.
- 39 จดหมายเหตุรัชกาลที่ 4 จ.ศ. 1224 เลขที่ 138 คำให้การอายเงินบุญโหล้าเรื่องชักชวนเงินให้เข้าเป็นพวก
ตัวเฮี้ย.
- 40 หจข. มร.4 รล. กห/23 สารตราท่านเจ้าพระยาอัศรมหาเสนาบดีฯ มาถึงพระยาเพชรกำแหงสงคราม
ผู้ว่าราชการเมืองชุมพร.
- 41 หนังสือจดหมายเหตุ The Bangkok Recorder Vo.I อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายสมหมาย
สุนทรระกูล ณ เมรุหลวงวัดเทพศิรินทราวาส เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2536, หน้า 83.
- 42 เรื่องเดียวกัน หน้า 214.
- 43 The Bangkok Recorder V.II เรื่องเดียวกันหน้า 20-21
- 44 เรื่องเดียวกัน หน้า 52-53.
- 45 เรื่องเดียวกัน หน้า 54.
- 46 เรื่องเดียวกัน หน้า 4-5.
- 47 เรื่องเดียวกัน หน้า 78.
- 48 หจข. มร.4 รล. กห/35 สารตราเจ้าพระยาอัศรมหาเสนาบดี มาถึงพระยาเสนาภูษิตผู้ว่าราชการเมือง
ตะกั่วป่า.
- 49 เรื่องเดียวกัน.
- 50 หจข. มร.5 รล-กห/1 สารตราท่านเจ้าพระยาอัศรมหาเสนาบดีสมุหพระกลาโหมถึงพระยาภูเก็ต.
- 51 หจข. มร. 5 รล-กต/12.
- 52 เรื่องเดียวกัน.
- 53 หจข. มร. 5 รล-กห/4 หน้า 41-43.
- 54 เรื่องเดียวกัน.
- 55 หจข. มร.5 รล-กต/65.
- 56 หจข. มร.5 รล-กห/7.
- 57 เรื่องเดียวกัน.
- 58 หจข. มร.5 รล-กห/7.
- 59 เรื่องเดียวกัน.
- 60 เรื่องเดียวกัน.